

R O M A N I A
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
Str. Gen. Berthelot 28-30, București – 70738, Tel.& Fax. (+40 1) 310.4214/3145420

Muzică
Coregrafie
Artă Teatrală

Programa
pentru

- examenul de definitivare în învățământ
- obținerea gradului didactic II

Tematica
pentru

- obținerea gradului didactic I
- perfecționarea periodică

Aprobate prin
Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3442 / 21.03.2000

R O M Â N I A
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

P R O G R A M E

pentru

Perfecționare prin:

- A. Definitivare în învățământ**
- B. Gradul didactic II**
- C. Gradul didactic I**
- D. Perfecționare continuă**

- MUZICA**
- COREGRAFIE**
- ARTĂ TEATRALĂ:**
  - ARTA ACTORULUI**
  - ARTA ACTORULUI MÂNUITOR DE PĂPUȘI ȘI MARIONETE**

**- București -
2000**

Notă de prezentare

Curriculum pentru perfecționarea prin definitivare, grade didactice II și I și perfecționarea continuă, vine în ajutorul cadrelor didactice, pentru a preîntâmpina eventualele disfuncționalități determinate de pregătirea lor inițială, pentru a actualiza cunoștințele de specialitate și de pedagogie, de a le racorda pe toate acestea la problemele reformei învățământului din România.

Prezenta programă, temele de specialitate servesc personalității creatoare, competențelor specifice profesiei în conformitate cu unitățile de competență pentru profesia de cadru didactic. (□).

Potrivit art. 159 din Legea nr. 84/1995 perfecționarea personalului didactic din învățământul preuniversitar este un proces continuu și constituie un drept ce se realizează prin cursuri de specialitate, metodice și psihopedagogice organizate de institute de învățământ superior acreditate.

Ca o noutate, curriculum orientează întregul demers didactic dinspre audierea cocertului, vizionarea spectacolului sau a substituenților (muzicală, teatrală) spre formarea, dezvoltarea și aprofundarea deprinderilor și cunoștințelor specifice demersurilor artistice.

Prezenta programă urmărește:

- consolidarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice, a profesorului de educație muzicală generală, educație artistică de specialitate, coregrafie, artă teatrală;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației artistice în învățământul general și de specialitate;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu planul cadru și curriculum național al actualei reforme în învățământ;
- rezolvarea problemelor de didactică în procesul de învățământ – predare, învățare, evaluare la diferite specialități, ținând cont de ciclurile curriculare I – II, III – VI, VII – IX, X – XII, dar și de nivelul aptitudinilor artistice ale elevilor;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intră și interdisciplinare a conținuturilor și de formare a unei culturi curriculare.

(□) „Competențe pentru profesia de cadru didactic” Ministerul Educației Naționale, 1999 (competențe în plan teoretic, operațional și creator).

EDUCAȚIE MUZICALĂ GENERALĂ (muzică vocală) **Programa pentru definitivare în învățământ**

Teme de specialitate

pentru profesorii de educație muzicală absolvenți ai învățământului superior de lungă durată ai cursurilor de lungă durată

Discipline de specialitate:

- Teoria superioară a muzicii și solfegiu
- Istoria muzicii universale și românești (culte:laice, bisericești și populare)
- Metodica educației muzicale
- Pedagogie

Teoria superioară a muzicii și solfegiu

Programa pentru studiul individual, cursurile și seminariile de pregătire a examenului de definitivare în învățământ își propune:

-să sintetizeze cele mai importante teme ale cursului de teoria superioară a muzicii, necesare praxisului muzical școlar care să permită candidatului să realizeze corelații interdisciplinare, ca o unitate a competenței de specialitate (plan teoretic);

-să ofere candidatului posibilitatea să exemplifice cu elemente din literatura muzicală recomandată de curriculum de educație muzicală (de bază) oferind, în plan opțional, posibilitatea cunoașterii competenței lui de concretizare;

-să dovedească nivelul performanței sale de solfegiere pentru a demonstra competența de cititor al semiografiei muzicale de tip clasic (plan operational).

A.TEME DE SPECIALITATE

1.Probleme ale sunetului muzical și ale calitatilor lui în semiografia muzicală tradițională și cea modernă (sec.XX).

2.Intervale muzicale:clasificare,funcțiile lor în diverse sisteme modale și în sistemul tonal.Exemple din literatura muzicală.

3. Ritmul muzical:

- elemente constitutive;
- sisteme ritmice în diverse culturi muzicale;
- exemple din literatura muzicală

4. Metrica muzicală:

- elemente constitutive
- clasificare
- exemple muzicale

5. Marele sistem modal: caracteristici, exemple din literatura muzicală, posibilități de abordare în interpretarea vocală și instrumentală în procesul de educație muzicală:

- scări prepentatonice, (oligocordice):
  - pentatonice, pentacordice;
  - hexacordice;
  - heptacordice.
- moduri grecești, medievale apusene (gregoriene) bizantine:
  - moduri populare românești.
- sisteme sonore neotonale, neomodale;
- moduri cu traspoziție limitată.

6. Sistemul tonal:

- caracteristici
- raporturile dintre diferitele tonalități în cadrul creației muzicale ca mijloace ale expresiei stilistice sau tematice;
- modulația în muzica sec. XVII-XX-exemple;

7. Agogica și dinamica muzicală- importanță, exemplificări.

8. Ornamentele și utilizarea lor în diferite stiluri muzicale-exemple.

B. SOLFEGIEREA UNUI TEXT DIN LITERATURA MUZICALĂ

PRECIZARE! Exemplele sunt de dorit să fie date din oferta de repertoriu pentru clasele I-XII ale curriculumului de educație muzicală ediția 1999-2000

Bibliografie

Giuleanu V. "*Tratat de teoria muzicii*", Editura Muzicală-București 1986

Râpă C. "*Teoria superioară a muzicii*" Cluj 1986 Lito Conservatorul GH.Sima

Diaconu A. "*Teoria superioară a muzicii*" Iasi 1984 Lito Conservatorul G.Enescu

Alexandru D. "*Curs de teoria muzicii*", vol.I,II, Editura Kity 1997

Buciu D. "*Elemente de scriitură modală*" Editura Muzicală 1984

Urmă Dem. "*Acustica muzicală*" Editura Didactică și Pedagogică 1982

Colecțiile de solfegii ale Universității de Muzică din București, Cluj, Iași

* * * În vederea susținerii probei orale (solfegiu), candidații pt studia și următoarele lucrări: Chirescu I., Giuleanu V. – solfegii.

ISTORIA MUZICII UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI

(Culte: laice-religioase și populare)

Programa își propune prin temele de față:

- să sintetizeze marile stiluri și culturi muzicale necesare abordării conținuturilor programelor pentru clasele I-IX (XII), ce va dezvolta competența de a comunica fluent și a opera cu o gândire sistematică (plan teoretic)

- să ofere posibilitatea candidatului de a-și manifesta opțiunile, aprecierile pentru valorile artei muzicale clasice, moderne, contemporane, de avangardă pentru problema kitsch-lui muzical (plan creator);

- să facă dovada stăpânirii unui repertoriu muzical necesar predării-învățării (competanța în plan operațional).

TEME DE SPECIALITATE

1.Cultura muzicală bizantină și gregoriană în Evul Mediu: caracteristici ale limbajului muzical: analiză comparativă, exemple.

2.Cultura muzicală în Renaștere: arta polifoniei corale, caracteristici, importanță, exemple.

3.Preclasicismul muzical: estetica înnoirii de limbaj muzical, genuri și forme; genurile vocal-simfonice ca expresie a stilului baroc; reprezentanți, exemple.

4.Muzica instrumentală în preclasicism:genuri, forme, organizări tonale ale muzicii, reprezentanți, exemple.

5.Clasicismul muzical:caracteristici, genuri, forme, înnoiri de limbaj în creația școlii vieneze, exemple.

6.Romantismul muzical: caracteristici,orientări estetice, genuri si forme, înnoiri de limbaj în creația compozitorilor, tematica, exemple.

7.Evoluția spectacolului de operă ca gen, formă, orientări estetice. Mari cântăreți de operă (străini si români).

8.Curente si orientări stilistice în muzica sec.XX: înnoiri de limbaj, concepții stilistice,exemple.

9.Muzica ușoară a sec.XX (dela tango la vals, rock si muzica tehno) valoare și kitsch: exemple, impact în plan social, cultural pe plan scurt, mediu si lung a promovării sau ignorării muzicii “muzicii noi”.

MUZICA ROMÂNEASCĂ

10.Muzica bizantină până în sec.XIX: caracteristici, scoli de renume european.

11.Muzica românească de factură cultă în sec.XIX: caracteristicile limbajului, genuri abordate, tematica, reprezentanți, exemple, importanță.

12.Etapa modernă a muzicii românești (sec.XX): orientări si direcții de creație, genuri abordate, caracteristica formelor, probleme ale utilizării folclorului muzical în creație, înnoiri în limbaj, tematică, reprezentanți de la G.D. Kiriac la G.Enescu si reprezentanții școlilor de compoziție din București, Cluj si Iasi.

13.Personalități marcante ale bizantinologiei si etnomuzicologiei românești: Anton Pann, Macarie Ieromonahul, Dimitrie Suceveanul, G.D. Petrescu, Gh. Ciobanu, Gr. Pațaru, G. Breazul, C. Brăiloiu:

-contribuții personale

-importanța pentru cultură si educația muzicală actuala.

14.Mofologia folclorului muzical românesc si reconversia în creația muzicală contemporană.

Bibliografie

Berger W. ”*Estetica sonatei clasice*”, Editura Muzicală 1981

Brăiloiu C-tin ”*Opere*” vol. I, II, Editura Muzicală 1967-68

Comișel E. ”*Folclorul copiilor*”, Editura Muzicală 1982

Ciobanu Gh. ”*Culegerea si publicarea folclorului*”, REF. nr.10

Iliuț V. ”*De la Wagner la contemporani*”, vol II, III, IV

”*O carte a stilurilor*” vol.I, Editura Academiei de Muzică și Editura Muzicală 1996-1998

Mîrza T. si Szenik I. ”*Curs de folclor*” partea a II-a 1965

Oprea Gh. ”*Curs de folclor*” Editura Muzicală 1980

”*Pentatonica românească*” Editura muzicală 1998

Toduța S. ”*Formele muzicale ale barocului*” vol. I-II, Editura muzicală 1969, 1979

Vasile V. ”*Istoria muzicii bizantine*” vol. I-II, Editura Interprint 1997

Manualele alternative pentru clasele VII-IX.

III. ESTETICĂ MUZICALĂ

Pentru profesorii absolvenți ai învățământului superior de lungă durată

1. Dialogul artelor în epoca contemporană
2. Aspecte ale relației dintre compozitor, interpret și public în epoca contemporană.
3. Tendințe novatoare în arta secolului XX și statutul operei de artă.

IV.FORME ȘI ANALIZE MUZICALE

1. Analiza principalelor forme omofone (liedul, rondoul, variațiunea etc.).
2. Analiza principalelor forme polifonice (moteteul, madrigalul și fuga etc.).

3. Aspecte ale formelor muzicale în creația contemporană românească și universală.
4. Determinări obiective ale formei muzicale cu implicații în interpretarea muzicii corale și instrumentale

Bibliografie

- Berger, G.W.** – Estetica sonatei clasice, Ed. Muzicală, București, 1981.
- Berger, G.W.** – Estetica sonatei romantice, Ed. Muzicală, București, 1983.
- Berger, G.W.** – Estetica sonatei contemporane, Ed. Muzicală, București, 1985.
- Buciu, D.** – Elemente de scriitură modală, Ed. Muzicală, București, 1983.
- Ciortea, T.** – Cvartetele lui Beethoven, Ed. Muzicală, București, 1986.
- Herman, V.** – Formele muzicale ale clasicilor vienezi, Lito Conservatorul „G. Dima”, Cluj Napoca, 1978.
- Herman, V.** – Formele muzicii medievale europene, Lito Conservatorul „G.Dima”, Cluj Napoca, 1978.
- Herman, V.** – Originile și dezvoltarea formelor muzicale, Ed. Muzicală, București, 1982.
- Niculescu, St.** – Reflecții despre muzică, Ed. Muzicală, București, 1980.
- Toduță, S.** – Formele muzicale ale barocului (vol. I - III), Ed. Muzicală, București, 1960-1979.
- * * *
- Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

Bibliografie suplimentară

- Berger, G.W.** – Ghid pentru muzica instrumentală de cameră, Ed. Muzicală, București, 1965.
- Berger, G.W.** – Cvartetele de coarde de la Haydn la Debussy, Ed. Muzicală, București, 1970.
- Berger, G.W.** – Muzica simfonică (vol. I - V), Ed. Muzicală, București, 1974-1977.
- Berger, G.W.** – Cvartetul de coarde de la Max Reger la Enescu, Ed. Muzicală, București, 1979.

METODICA EDUCAȚIEI MUZICALE

Programa prin temele pentru studiu își propune :

-Să dea posibilitatea candidatului să dovedească în ce măsură cunoaște și stăpânește terminologia reformei curriculare pentru educația muzicală, pentru a avea competență în plan operațional, pentru ca să evalueze corect relația dintre programele, momentele, mai vechi și cele noi (alternative);

-sa ofere teme de didactică aplicată ce deplasează accentul de pe predare spre cunoașterea elevului, spre învățare, atitudine, dezvoltarea imaginației elevului, cunoașterea tehnicilor de evaluare utilizând descriptorii de performanță (competență operațională și creatoare);

-să stăpânească repertoriul (cântece, piese instrumentale, audiții) pentru clasele I-XII pe etape de educație muzicală (componenta operațională) corespunzător specificului catedrei la care este încadrat candidatul.

TEME DE SPECIALITATE

1. Cunoașterea unor termeni actuali din Curriculum Național și a unor termeni de specialitate pentru educația muzicală: Curriculum Național, Curriculum de bază și la decizia școlii, obiectivele cadru pentru clasele I-IX, competențele pentru clasele X-XII, obiective de referință și obiective operaționale, standarde de performanță și descriptorii de performanță pentru educația muzicală, arii curriculare, cicluri curriculare, etapele de educație muzicală, noțiunea de educație muzicală, formele procesului de învățământ (tipurile lecției clasice, model instrucțional cu obiective operaționale, jocul didactic muzical generațiile de mijloace didactice în educația muzicală (după Schramm) creativitatea școlară, probe predictive, probe sumative.

2. Proiectarea în educația muzicală - demers de organizare anticipată a activității didactice:

a. Cunoașterea aptitudinilor muzicale ale elevilor: probe predictive, probe sumative, diagnosticul și prognosticul lor;

b. forme: secvențele tipurilor de lecții clasice; secvențele unui model instrucțional cu obiective operaționale; jocul didactic muzical; exemple;

c. metode (precedee) speciale pentru predarea, învățarea conținuturilor de educație muzicală pe domenii, conforme cu etapele de educație muzicală: procedee de predare a ritmurilor, a măsurilor, a sunetelor muzicale, a cântecelor după auz, metode de descifrare-solfegiere, inițiere instrumentală, de audiție

muzicală activă, procedee de dezvoltare a imaginației prin muzică pentru etape numite convențional:

- pentru prenotație: clasele I-II, notație: clasele III-VI, explicații: clasele VII-IX(XII), exemple.

3. *Mijloace didactice:*

a) clasificarea pe diverse criterii, mijloace necesare pentru predarea muzicii de către profesori pentru elevi, pentru dezvoltarea imaginației acestora.

b) cântecul vocal-piesa instrumentală:

- criterii de selectare a repertoriului;
- procedee de redare justă melodico-ritmică a cântecelor a pieselor instrumentale (exerciții de bază și exerciții pregătitoare cu sau fără caracter ludic),
- procedee de descifrare a limbajului muzical (ordinea valorilor de note, ordinea însușirii sunetelor);
- folclorul copiilor, cântecele pentru copii, repertoriul maturilor ca mijloace de educație muzicală, colecții de piese, utilizarea cântecelor, pieselor instrumentale pe domenii de activitate pentru atingerea celor patru obiective cadru, exemple, problema raportului dintr-un diapazon și ambitus în intonarea concomitentă vocal-instrumentală a unor piese, exemple.

c) audiția muzicală-act de educare a sensibilității auditive, act de cultură:

- mediul sonor ca premisă a formării și dezvoltării auzului muzical (timbruri, ritmuri, tempouri, intensități, sensul melodiei etc.);
- repertoriul de audiții muzicale, procedee de audiție activă cu muzică de factură figurativă (descriptivă) și nonfigurativă (abstractă), exemple;
- locul audiției muzicale în lecția de educație muzicală, exemple.

4. *Creativitatea în ora de educație muzicală:*

- dezvoltarea imaginației prin utilizarea temelor interdisciplinare, multi- și pluridisciplinare;
- empatie (jocul de rol);
- invențiuni melodico-ritmice, procedee sinectice, exemple din practica profesorului.

5. *Evaluarea în ora de educație muzicală:*

- precierea generală, verificare orală, scrisă și practică (notarea subiectivă și notarea obiectivă), standarde de performanță și evaluare prin probe sumative, evaluarea în ora de educație muzicală prin descriptori de performanță, chestionarul cu itemi, rebusuri, chestionar M.C.Q., sisteme convenționale de notare (cifre, litere, calificative, culori).

Bibliografie

Curriculum Național, Ministerul Educației, București, 1999

Comes Liviu “*O metodă de inițiere a copiilor la polifonia la trei voci*” Lucrări muzicologice 1968

Czire Iosif “*Educația muzicală din perspectiva creativității*” Editura Univ. Muzică București 1998

Delion Pavel “*Înșușirea limbajului muzical*” Revista de pedagogie, XXX, 1981

Ivășcanu Aurel “*Cântecul-factor predominant al educației muzicale*” Educație prin artă și literatură, E.D.P., București 1978

Zoicaș Toma Ligia “*Audiția muzicală-modalități de valorificare și instruirea muzicală*” E.D.P., București 1972

Zoicaș Toma Ligia “*Pedagogia muzicii și valorile folclorului*” Editura Muzicală 1987

Motora Ionescu Ana “*Îndrumător pentru predarea muzicii*”, clasele I-IV, E.D.P., București 1973

Motora Ionescu Ana și Dogaru A. “*Îndrumător pentru predarea muzicii*” clasele V-VIII, E.D.P., București 1983

Munteanu Gabriela “*Jocul didactic muzical*” Editura Academiei de Muzică, București, 1997

Munteanu Gabriela “*Metodica educației muzicale pentru gimnaziu și liceu*” Editura Sigma 1999

Munteanu Gabriela “*Ghidul profesorului de educație muzicală*” Editura Sigma 1999

Colecția de manuale alternative, clasele II, IV, V, VI, VII, VIII, IX.

EDUCAȚIA ARTISTICĂ DE SPECIALITATE
Programă pentru examenul de definitivare în învățământ

Muzică instrumentală

Pentru profesorii absolvenți ai învățământului superior de lungă durată.

Disciplinele de specialitate:

- A. Probleme de istoria muzicii, forme muzicale și estetică muzicală
- B. Probleme de interpretare muzicală și analiza interpretativă comparată
- C. Probleme contemporane ale tehnicii instrumentale
- D. Probleme de metodica predării instrumentelor muzicale
- E. Pregătirea individuală în vederea susținerii probei practice de specialitate – recitalul instrumental.
- F. Pedagogie

MUZICĂ INSTRUMENTALĂ
pentru profesorii absolvenți ai învățământului superior de lungă durată

A. Probleme de istoria muzicii, estetică muzicală și forme muzicale

I. ISTORIA MUZICII UNIVERSALE

1. Cultura muzicală europeană în evul mediu – trăsături generale.
2. Muzica în perioada Renașterii.
Dezvoltarea limbajelor și a formelor polifonice. Înflorirea muzicii polifonice laice. Premise ale diversificării stilistice; madrigalul italian, chansonul francez și liedul german. Muzica instrumentală.
3. Cultura muzicală europeană în secolul al XVII-lea.
Preclasicismul muzical. Melodia acompaniată. Apariția unor noi genuri muzicale vocale și vocal instrumentale. Opera, oratoriul, cantata. Muzica instrumentală. Suită, sonată, concertul, forme și genuri specifice muzicii instrumentale promovate de compozitorii italieni, francezi, germani, spanioli, englezi. Reprezentanți de frunte ai preclacismului muzical: A. Corelli, A. Vivaldi, D. Scarlatti, A. Scarlatti, J. Ph. Rameau, J.S. Bach, G.Fr. Händel etc.
4. Opera în secolul al XVIII-lea.
Opera seria și opera buffa. Conturarea formelor lirico-dramatice naționale (singspielul german, vodevilul și opera comică franceză, opera buffă italiană, opera engleză The Beggar's opera).
5. Clasicismul muzical.

Orientarea dominantă a gândirii artistice austro-germane în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Estetica clasicismului – trăsături generale. Genuri, forme și limbaj în creația compozitorilor clasici vienezi: J. Haydn, W.A. Mozart și L. von Bethoven.

6. Romantismul muzical.

Principii estetice și de creație în romantism. Genuri, forme și limbaj în creația compozitorilor romantici.

Culturi muzicale în epoca romantică.

7. Orientări estetice și stilistice în muzica europeană la pragul dintre sec. al XIX-lea și al XX-lea; impresionism, expresionism, neoclasicism, neoromantism etc.

8. Culturi muzicale în secolul XX (franceză, germană, italiană, engleză, rusă, cehă, poloneză, română, ungară, spaniolă etc.).

9. Tendințe în muzica contemporană.

II. ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI

1. Geneza școlii muzicale naționale – rezultat firesc al imperativelor social-politice ale epocii. Realitatea românească și inspirația folclorică – factori determinanți ai identității naționale. Locul școlii noastre naționale în contextul muzicii universale.

2. Clasicismul muzical românesc. Genuri, forme și limbaj în creația compozitorilor: A. Flechtenmacher, G. Musicescu, Ed. Caudella, C. Porumbescu, G. Dima, I. Mureșianu, G. Stephănescu, C. Dimitrescu.

3. Muzica românească modernă – etapă importantă în afirmarea idealurilor patriotice, Direcțiile dominante și reprezentanții lor: D.G. Kiriac, I. Vidu, A. Castaldi, A. Alessandrescu, M. Jora, I.N. Oțescu, D. Cuclin, S. Drăgoi, M. Negrea, P. Constantinescu și aportul lor la dezvoltarea muzicii românești.

4. George Enescu – strălucit mesager al artei sonore românești. Umanismul și patriotismul artei sale. Trăsături stilistice definitorii în contextul valorificării creatoare a cântecului popular.

5. Muzica românească contemporană. Rolul artei muzicale în societate. Dezvoltarea artei interpretative, componistice și a muzicologiei.

III. ESTETICA MUZICALĂ

1. Categoriile esteticii în întruchiparea muzicală.
2. Dialogul artelor în epoca contemporană.
3. Aspecte ale relației dintre compozitor, interpret și public în epoca contemporană.
4. Tendințe inovatoare în arta sec. XX și statutul operei de artă.

IV. FORME ȘI ANALIZE MUZICALE

1. Analiza principalelor forme omofone (liedul, variațiunea, menuetul, schezo-ul, rondo-ul, sonata etc.).
2. Analiza principalelor forme polifone (variațiunea, invențiunea, fuga etc.).
3. Aspecte ale formelor muzicale în creația contemporană românească și universală

Bibliografie

- Berger, G.W.** – Estetica sonatei clasice, Ed. Muzicală, București, 1981.
- Berger, G.W.** – Estetica sonatei romantice, Ed. Muzicală, București, 1983.
- Berger, G.W.** – Estetica sonatei contemporane, Ed. Muzicală, București, 1985.
- Buciu, D.** – Elemente de scriitură modală, Ed. Muzicală, București, 1983.
- Ciortea, T.** – Cvartetele lui Beethoven, Ed. Muzicală, București, 1986.
- Herman, V.** – Formele muzicale ale clasicilor vienezi, Lito Conservatorul „G. Dima”, Cluj Napoca, 1978.
- Herman, V.** – Formele muzicii medievale europene, Lito Conservatorul „G.Dima”, Cluj Napoca, 1978.
- Herman, V.** – Originile și dezvoltarea formelor muzicale, Ed. Muzicală, București, 1982.
- Niculescu, St.** – Reflecții despre muzică, Ed. Muzicală, București, 1980.
- Toduță, S.** – Formele muzicale ale barocului (vol. I - III), Ed. Muzicală, București, 1960-1979.
- * * *
- Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

Bibliografie suplimentară

- Berger, G.W.** – Ghid pentru muzica instrumentală de cameră, Ed. Muzicală, București, 1965.
- Berger, G.W.** – Cvartetele de coarde de la Hayden la Debussy, Ed. Muzicală, București, 1970.

Berger, G.W. – Muzica simfonică (vol. I - V), Ed. Muzicală, București, 1974-1977.

Berger, G.W. – Cvartetul de coarde de la Max Reger la Enescu, Ed. Muzicală, București, 1979.

B. Probleme de analiză interpretativă comparată

Analiza interpretativă comparată ca procedeu în munca de autoperfecționare a instrumentistului. Recomandări și restricții în folosirea acestui procedeu.

Obiectul analizei interpretative comparate: observarea în câteva interpretări de referință ale aceleiași opere muzicale a mijloacelor diverse folosite pentru realizarea cerințelor de bază ale unei interpretări valoroase:

- respect față de text și stilul compozitorului în condițiile unei execuții vii, creatoare, bazate pe relief și vivacitate a mijloacelor intonaționale, plasticitate ritmică, diversitate dinamică, timbrală și a modurilor de articulare – legate, staccato, frazare logică și sugestivă;
- realizarea arhitectonicii operei muzicale prin folosirea judicioasă a dinamicii și agogicii (dozarea sonorităților în raport cu construcția de formă, echilibrarea ușoarelor accelerări sau decelerări necesare sublinierii unor structuri constante, cu păstrarea unei unități de tempo în linia mare a discursului muzical);
- unicitatea actului creator, atât la nivelul detaliului și al construcției de ansamblu cât și la nivelul mijloacelor de expresie și al realizării dramaturgiei întregului.

Aplicații practice ale problemelor de la punctele I și II specifice fiecărei grupe de instrumente.

Aspecte stilistice și interpretative ale creației muzicale din perioada Barocului, Clasicismului, Romantismului și din secolul al XX-lea.

C. Probleme contemporane ale tehnicii instrumentale

(Separat pentru instrumente de coarde, suflat, percuție, pian - orgă)

1. Instrument cu coarde

- Coordonatele de bază ale tehnicii muzicale
- Sistemática mișcărilor instrumentale .
- Configurația elementelor cântatului instrumental și determinarea expresivă a tehnicii instrumentale.
- Componenta cântatului instrumental în cadrul complexității principiilor teoretico-practice ale fenomenului interpretativ muzical.

2. Instrumente de suflat și instrumente de percuție

Fundamentarea științifică a tehnicii instrumentale.

- Cunoașterea construcției și a particularităților funcționale ale instrumentului, condiție de bază a dezvoltării la interpret a capacității de adaptare la tehnica acestuia.
- Bazele anatomofiziologice și acustice ale emisiei sonore la instrumentele de suflat modern:
  - tehnica respiratorie profesionale
  - tehnica emisiei sonore naturale
  - tehnica susținerii coloanei de aer în studiu și interpretare
- Bazele anatomofiziologice și acustice la instrumentele de percuție
- Valoarea expresiv-muzicală și estetică a formării și consolidării unei tehnici instrumentale calitative (sonoritate, timbru caracteristic, articulații eficiente, degajări, agilitate).

3. Pian – orgă

- Tehnica pianistică – concept psihomotric. Evoluția noțiunii: diferite concepții și puncte de referință. Sensul restrâns și sensul larg al națiunii.
- Tehnica „generală” și tehnica „specială”.
- Diverse modalități de formare a tehnicii pianistice (privire generală).
- Studii, exerciții, lucrări fundamentale.
- Traducerea sunetelor din reprezentări în sonorități adecvate la pian.
- Posibilitatea sugerării la pian, prin diferențieri dinamice și agogice, a unor calități de contabilitate, de acordaj netemperat, datorită datorită mecanismelor proprii omului de autoreglare a percepției.
- Ansamblul mijloacelor tehnice-veriga finală în procesul redării pianistice a operelor muzicale. Capacitatea de reacție motorică la stimuli auditivi prin reprezentări (diferențieri dinamice care însoțesc și/sau în valoare raporturile structurale din interiorul operei muzicale). Fundamentele psihologice, fiziologice, biomecanice și mecanice ale tehnicii pianistice.

D. Probleme de metodică predării instrumentelor muzicale

Pentru profesorii absolvenți ai Universităților, Academiiilor și Facultăților de Muzică

TEME COMUNE PENTRU TOATE INSTRUMENTELE

- Utilizarea adecvată a terminologiei didactice generale și de specialitate din perspectiva reformei curriculare din România. Curriculum național, curriculum de bază și la decizia școlii, obiective cadru pentru clasele I – IX, competențe pentru clasele X – XII, obiective de referință,

obiective operaționale, standardele de performanță, aria curriculară “arte”, lecția clasică, proiect didactic.

- Lecția de instrument; specificul acesteia în învățământul muzical de profil
- Metode și procedee pentru formarea și dezvoltarea deprinderilor auditive și motrice necesare cântatului la instrumentele muzicale
- Criterii de selecționare a repertoriului elevului instrumentist; repertoriul și funcția sa educativ-formativă
- Etapele pregătirii unei lucrări muzicale – instrumentale
- Formarea și dezvoltarea gândirii muzicale a elevilor instrumentiști; reproducerea din memorie a pieselor din repertoriu
- Organizarea și îndrumarea studiului individual la elevii instrumentiști
- Pregătirea muzical-instrumentală și psihologică a elevilor instrumentiști în vederea aparițiilor în public și a cântatului în ansamblu.
- Pregătirea de performanță
- Caracteristicile și importanța fișei psihopedagogice a elevului.

TEME SPECIFICE INSTRUMENTELOR CU COARDE ȘI ARCUȘ

- justețea intonației și emisia sonoră de calitate, componentele prioritare ale expresiei muzicale;
- dezvoltarea permanentă a celor două funcțiuni ale auzului (anticiparea și controlul);
- formarea și ridicarea gradului de acuitate a auzului;
- criterii în alegerea cu discernământ a digitației și a trăsăturilor de arcuș:
- mijloace specifice ale tehnicii de expresie:
  - a) stângă: schimburi de poziție, duble coarde, vibrato, pizzicato, ornamente, flageolette;
  - b) mâna dreaptă: detache, legato, martellatto, tehnici speciale (spiccato, staccato, scioltto balzato, ricochet...), acorduri placate și arpegiate.
- crampele musculare: cauze, prevenire și soluționare; ergonomia studiului;
- formarea deprinderilor vizând citirea la prima vedere;
- pozarea, mimica și gestică; raportul lor cu actul interpretativ;
- aspecte generale privind mecanica și acustica producerii și propagării sunetelor;
- cultivarea cât mai diferențiată a activităților motrice a componentelor aparatului instrumental; echilibrul dintre auzul creator și sfera motorică,
- procedee audio-vizuale; comandări și restricții în utilizarea lor.

Teme pentru instrumente de suflat și percuție

- Tipuri de lecție existente în predarea instrumentelor de suflat: aspecte caracteristice

- Metode și procedee pentru însușirea intonației juste, dezvoltarea permanentă a celor două funcțiuni ale auzului (anticiparea și controlul).
- Organizarea și îndrumarea studiului individual la elevii de la instrumentele de suflat și percuție.
- Etapele pregătirii unei lucrări muzicale instrumentale de suflat și percuție
- Metode și procedee specifice fiecărui instrument de suflat pentru dezvoltarea la elevi a unei sonorități expresive și a tehnicii mâinilor la instrumentele de percuție.

PIAN ORGĂ

1. Specificul învățământului pianistic. Caracterul individual, caracterul concentric al acestuia.
2. Metode și procedee pentru depistarea, selecționarea și educarea copiilor cu aptitudini muzical-instrumentale, tratarea diferențiată, individuală a acestora. Învățământul instrumental pentru cultura muzicală (de plăcere), învățământ instrumental de performanță. Condițiile performanței.
3. Personalitatea profesorului de pian. Exigențe actuale privind pregătirea sa complexă multilaterală.
4. Personalitatea elevului pianist. Metodologia descifrării formulei sale psihofizice.
5. Forme ale persuasiunii didactice în învățământul instrumental. Lecția de pian ca modalitate principală a instruirii muzical-instrumentală. Specificul lecției de pian cu începătorii. Strategii ludice aplicate cu elevii de vârstă școlară mică. Organizarea studiului individual al elevului. Prelungire necesară a acțiunii didactice.
6. Metode și procedee de inițiere în arta cântatului la pian. Principalele metode și colecții de piese publicate destinate începătorilor; modalități de utilizarea acestora în cadrul lecțiilor de pian.
7. Proiectare didactică, căi de aplicare la specificul învățământului instrumental.
8. Probleme de evaluare instrumentală. Obiectiv și subiectiv în aprecierea și notarea interpretării instrumentale.
9. Notarea, simbol cu semnificații multiple pentru elevi și profesori.

E. Pregătirea individuală în vederea susținerii probei practice de specialitate – Recital*

În vederea susținerii probei practice, candidații vor pregăti un program de recital constând din:

- o lucrare de un compozitor preclasic
- o lucrare de un compozitor clasic

- o lucrare de un compozitor romantic
- o lucrare de un compozitor român sau modern
- citire la prima vedere a unui text muzical de dificultate medie.

* - Pentru instrumentele cu coarde, suflători, percuție și artă vocală, cu acompaniament.

- Repertoriul va fi alcătuit din lucrări reprezentative prevăzute în programa analitică a claselor de specialitate din universitatea de muzică.

- Recitalul va fi susținut din memorie.

F. Pedagogie

Programa este comună cu cea de la Educație muzicală (muzică vocală)

ARTA VOCALĂ (CANTO)

Teme de specialitate

A. PROBLEME DE ISTORIA MUZICII, ESTETICĂ MUZICALĂ ȘI FORME MUZICALE.

Temele sunt comune cu cele de la Educația artistică de specialitate – muzică instrumentală din această programă pentru examenul de definitivat.

B. PROBLEME DE INTERPRETARE MUZICALĂ ȘI ANALIZĂ COMPARATĂ.

I. Probleme de interpretare:

1. Interpretarea, act de creație.
2. Fidelitate și libertate în interpretarea vocală.
3. Tehnica vocală și expresia, factori ai procesului interpretativ.
4. Relațiile dintre imaginea sonoră-vocală și comportamentul în scenă, în timpul cântatului (recital, concert, spectacol).

II. Probleme de analiză comparată:

1. Principii de analiză comparată, activitate formativă, mijloc de cunoaștere a diferitelor școli, tendințe, stiluri de interpretare.
2. Tradiții, inovații și contemporaneitate; perfecționarea limbajului artistic-vocal; elemente de continuitate în interpretarea muzical-vocală.
3. Funcțiile practice ale stilisticii muzical-vocale, sinteză a tuturor disciplinelor muzicale, alături de o bogată cultură generală.

4. Analize comparate ale interpretărilor unora din cele mai reprezentative lucrări vocale din repertoriul cântului clasic, al cântului popular și al muzicii ușoare (din creația românească și universală).

C. PROBLEME CONTEMPORANE ALE TEHNICII ARTEI CÂNTULUI

I. Bazele științifice ale cântului

1. Noțiuni de anatomie și fiziologie vocală
  - organele respiratorii;
  - organele vocale;
  - rezonatorii;
  - organele articulatorii;
  - organul auzului;
  - sistemul nervos;
  - sistemul glandular;
  - sistemul muscular.
2. Sunetul vocal și fiziologia fonației
  - formarea sunetului vocal;
  - teoria mioelastică a lui Ewald;
  - teoria neurocromatică a lui Husson;
  - teoria neuroondulatorie a lui Parrelo;
  - teoria relativo-rezonatorie a lui MacLeod și Sylvestre.
3. Vocea
  - formele fiziologice ale vocii;
  - însușirile vocilor;
  - atacul sunetului, poza de voce, emisia vocală;
  - mutația;
  - vocile și împărțirea lor;
  - categoriile speciale de voci, caracteristica și repertoriul lor.
4. Elemente de acustică vocală
  - fonația și funcția respiratorie;
  - influența cavităților faringo-buco-nazale;
  - influența cavităților faringo-buco-nazale asupra fonației;
  - calitățile vocii (intensitate, timbru, înălțime, vibrato și trill, inteligibilitatea vocii, modificările vocale în funcție de vârstă);
  - corelația vocii cu sistemul endocrin;
  - rolul organelor de articulație (limbă, maxilar inferior, buze și vâlpalatin) în realizarea direcțiunii (articulației, pronunției).
5. Pregătirea practică
  - începerea studiilor vocale;
  - noțiuni preliminare studierii vocii
  - ținuta, gimnastica

II. Principalele probleme de tehnică vocală

1. Respirația

- respirația claviculară, costală, abdominală;
- respirația costadiafragmală.

2. Emisia voocală și fiziologia ei

- sunetele juste și naturale;
- obținerea întinderii, egalizării și a supleței;
- imitarea în tehnica vocală;
- senzația de amețeală în timpul cântului;
- defecte vocale.

3. Interpretarea

- principii generale;
- emoția, tracul;
- articularea;
- pronunțarea;
- dicția;
- gestul;
- mimica;
- mișcarea;
- interpretarea recitativului;
- interpretarea ariilor vechi;
- interpretarea muzicii de cameră;
- interpretarea operei;
- acompaniatorul și cântărețul.

III. Aspecte de igienă vocală

- activitatea zilnică;
- gimnastica igienică, sporturile;
- repausul, odihna, somnul, vacanța;
- alimentația;
- îmbrăcămintea;
- maladiile cântăreților.

IV. Probleme de repertoriu

- alegerea repertoriului – criterii
- rolul instructiv – educativ al repertoriului

V. Probleme de metodica predării

- Lecția de canto: tipuri, structură.
- Metode de învățământ folosite în lecția de canto.
- Rolul priceperilor, deprinderilor și aptitudinilor în lecția de canto – modalități de dezvoltare a lor.

- Metodica predării și însușirii principalelor probleme de tehnică vocală și a repertoriului;
  - Procedeele audio-vizuale folosite în lecția de canto; modalități de utilizare a lor;
  - Rolul culturii generale și muzicale și al imaginației creatoare în stabilirea concepției interpretative.
- **Bibliografia** la acest capitol este comună cu cele de la capitolul “Metodica predării artei cântului din Programa pentru examenul de gradul II și perfecționare”.

E. Pregătirea individuală în vederea susținerii probei practice de specialitate – Recital*

Proba practică la specialitate va consta din susținerea unui recital alcătuit din 6 piese de stiluri și din epoci diferite:

1. O arie preclasică.
2. O arie de un compozitor clasic (Haydn, Mozart, Beethoven).
3. Un lied de un compozitor romantic (Schubert, Schumann, Brahms, Wolf, Liszt, Chopin, Grieg, Ceaikovski etc.).
4. Un lied de un compozitor din secolul XX (Debussy, Ravel, Duparc, Faure, Berg, Britten, Honegger, Schönberg, Stravinski etc.).
5. Un lied de un compozitor român (George Enescu, Mihail Jora, Mihail Andricu, Paul Constantinescu, Zeno Vrancea, Tudor Ciortea, Pascal Bentoiu, Doru Popovici, Nicolae Coman etc.).
6. Un cântec românesc – preluare din colecțiile: Tiberiu Brediceanu, Emil Monția, Sabin Drăgoi etc.

* - Pentru instrumentele cu coarde, suflători, percuție și artă vocală, cu acompaniament.

- Repertoriul va fi alcătuit din lucrări reprezentative prevăzute în programa analitică a claselor de specialitate din universitatea de muzică.

- Recitalul va fi susținut din memorie.

N o t ă: Pentru acele cadre didactice, care în decursul anilor s-au profilat pe genul muzicii ușoare sau populare, se permite înlocuirea a trei piese din cele de la punctele 2, 3, 4, cu altele aparținând genului vocal respectiv.

F. Pedagogie

Programa este comună cu cea de la Educație muzicală (muzică vocală) și Educația artistică de specialitate.

Bibliografie comună pentru toate instrumentele și artă vocală (canto)

- Curriculum național – București, 1999 (I.S.J.)
- Sorin, C. – Dicționar de termeni pedagogici, București
- Avachian, G. – Comentarii metodice la studiile pentru vioară de R. Kreutzer, Ed. Muzicală, București, 1965
- Avachian, G. – Comentarii metodice la 24 capricii pentru vioară de P. Rode, Ed. Muzicală, București, 1966
- Avesalon, I. – Metodica predării și studiului instrumentelor de suflat și percuție, Lito, Conservatorul “C. Porumbescu”, București, 1980
- Barta, C. – Curs de metodica predării și a studiului instrumentelor de coarde (cu arcuș), Lito, Conservatorul “G. Dima”, Cluj Napoca, 1987 (ed. a II-a revizuită)
- Bălan, Th. – Principii de pianistică, Ed. Muzicală, București, 1966
- Bejat, M. – Ce este talentul?, Ed. Științifică, București, 1967
- Ciocan, D. – Introducere în teoria limbajelor formale și a automatelor pentru muzicieni, Lito, Conservatorul “C. Porumbescu” București, 1984, p. 10-27
- Ciocan, D. – Elemente de teoria mulțimilor în muzică, Ed. Muzicală, București, 1985
- Ciocan, D. – Probleme de semiotică muzicală, în: Studii de muzicologie, vol. XXI, Ed. Muzicală, București, 1988
- Cortot, A. – Muzica franceză pentru pian, Ed. Muzicală, București, 1966
- Cumpătă, D. – Probleme de metodica predării și studiului viorii, Lito, Conservatorul “C. Porumbescu”, București, 1982
- Delson, V.I. – Sviatoslav Richter, Ed. Muzicală, București, 1962
- Eco, U. – Tratat de semiotică generală, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1985
- Fischer, D. – Sonatele pentru pian de Beethoven, Ed. Muzicală, București, 1966
- Geantă, L.; Manoliu, G. – Manual de vioară (vol. I, II, III, IV), Ed. Muzicală, București, 1961-1965
- Iampolski, I. – Digiția la vioară, Ed. Muzicală, București, 1964
- Iarosevici, G. – Metodica predării instrumentelor de coarde, E.D.P., București, 1962
- Iarosevici, G. – Manual de violoncel (vol I și II), Ed. Muzicală, București, 1960
- Leahu, Al. – Maeștrii claviaturii, Ed. Muzicală, București, 1976
- Marcus, S. – Semne despre semne, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979
- Marcus, S. – Artă și știință, Ed. Eminescu, București, 1986
- Mostras, K. – Intonația la violină, Ed. Muzicală, București, 1959
- Neuhaus, H.G. – Despre arta pianistică, Ed. Muzicală, București, 1960
- Pitiș, A.; Minei, I. – Tratat de artă pianistică, Ed. Muzicală, București, 1982
- Răducanu, M.D. – Metodica studiului și predării pianului, E.D.P., București, 1983

Scheeser, R. – Metodica studiului și predării instrumentelor de coardă, Lito, Conservatorul “G. Enescu”, Iași, 1984

Taban, V. – Prelegeri pentru perfecționarea cadrelor didactice de la specialitatea pian, Lito, Conservatorul “G. Dima”, Cluj Napoca, 1983

Tănăsescu, Dr. – Dinu Lipatti, Ed. Muzicală, București, 1962

Iliuț, V. – O carte a stilurilor muzicale, Ed. Acad. de Muzică, București, 1996

Nemescu, O. – Capacitățile semnatare de muzică, Ed. Muzicală, București, 1983

Apostol, P. – Probleme ale perfecționării procesului de învățământ, E.D.P., București, 19674

Avesalon, I. – Principii generale de studiu și interpretare la instrumentele de suflat , Lito, U.M.B., 1993

Bentoiu, P. – Imagine și sens, Ed. Muzicală, București, 1974

Iliuț, V. – De la Wagner la contemporani, vol I și II, Ed. U.C., București, 1996

Vancea, Z. – Creația muzicală românească, sec. XIX-XX, Ed. Muzicală București, 1989

Berger, W.G. – Teoria generală a sonatei, Ed. Muzicală, București, 1987

Berger, W.G. – Mozart – cultură și stil, Ed. Muzicală, București, 1991

Erbiceanu, C. – Scrisori, vol. I și II, Ed. Muzicală, București, 1989, 1992

Grove’s, G. – Dicționar de muzică și muzicanti, Ed. Blom, London, 1994

Pavlenko, C. – Cea mai mică metodă, Ed. Euro-marketing, București, 1991

Piaget, J. – Psihologia copilului, E.D.P., București, 1980

Palnchard, E. – Pedagogia școlară contemporană, E.D.P., București, 1992

Popa, A. – Pianofortele în oglinda timpului său , Ed. Muzicală, București, 1994

Răducanu, D.M. – Principiile de didactică instrumentală, Ed. Moldova, Iași, 1994

Șchiopu, M. – Psihologia vârstelor, E.D.P., București, 1995

Constantinescu, G. și alții – Ghid de operă, Ed. Muzicală, București, 1971

Dorizo, Al. – Vocea, mecanisme, afecțiuni, corelații, Ed. Muzicală, București, 1972

Dufrene, M. – Fenomenologia experienței estetice, Ed. Meridiane, București, 1976

Florescu, A. – Contrapunct liric, Ed. Muzicală, București, 1987

Ionescu-Arbore, A. – Interpretul teatrului liric, Ed. Muzicală, București, 1984

Livescu, A. – Despre dicțiune, Ed. Științifică, București, 19863

Husson, R. – Vocea cântată, Ed. Muzicală, București, 1962

Moisescu, T.; Păun, N. – Opereta, Ed. Muzicală, București, 1969

Secăreanu, N. – Cântărețul artist, Ed. Muzicală, București, 1965

Niculescu-Basu, G. – Cum am cântat eu, Ed. Muzicală, București, 1982

Avesalon, I. – Principii generale de studiu și interpretare la instrumentele de suflat moderne, Academia de muzică din București, 1997

Goia, I. – Metodica predării instrumentelor de suflat, Universitatea de Arte „G. Enescu”, Iași

Bibliografie suplimentară

- Avesalon, I. – Dezvoltarea sensibilității muzicale, Lito, Conservatorul “C. Porumbescu”, București, 1978
- Avesalon, I. – Studiul clarinetului. (Metodă progresivă pentru începători), Lito, Conservatorul “C. Porumbescu”, București, 1986
- Apostol, P. – Trei meditații asupra culturii, Ed. Dacia, Cluj, 1970
- Bîrcă, A. – Sistematizare în predarea scrierii muzicale, E.D.P., București, 1970
- Bianu, V.V. – Vioara. Istorie, construcție, verniu, Ed. Tehnică, București, 1957
- Costin, M. – Vioara, maestrul și arta ei, Ed. Muzicală, București, 1964
- Giesecking, W. – Așa am devenit pianist, Ed. Muzicală, București, 1987
- Hegyasi, Z. – Vioara și constructorii ei, Ed. Muzicală, București, 1962
- Ionescu, C. – Psihologia muzicii (vol. I), Ed. Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 1982
- Long, K. – La pian cu Claude Debussy, Ed. Muzicală, București, 1968
- Long, K. – La pian cu Gabriel Faure, Ed. Muzicală, București, 1970
- Plett, E. – Știința textului și analiza de text, Ed. Univers, București, 1983
- Tănăsescu, Dr. – Tratat de pianistică, Lito, Conservatorul “C. Porumbescu”, București, 1986-1988
- Tănăsescu, Dr. – Probleme de înțelegere și redarea textului pianistic beethovenian, Revista “Muzica”, nr. 12/1970
- Teflov, B.M. – Probleme de psihologia muncii și artei, Ed. de Stat pentru Literatură și Știință, București, 1952
- Urmă, D. – Acustică și muzică, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982

* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

GRADUL II DIDACTIC

METODICA EDUCAȚIEI MUZICALE

Programa pentru studiul individual și pentru cursurile de pregătire în vederea susținerii examenului pentru gradul II didactic, își propune să servească dezvoltării personalității profesorului de muzică în baza competențelor în plan teoretic, operațional și creator stipulate în “Competențe ale profesiei de cadru didactic” prin :

- Consolidarea și aprofundare unităților de conținut din programa pentru definitivat
- Utilizarea unei arii bibliografice multidisciplinare care să permită motivații de ordin psiho-pedagogic, muzicologic, etnomuzicologic;
- Evitarea argumentărilor monodisciplinare și a soluțiilor metodice stereotipice;
- O ofertă tematică care să-i permită candidatului să-și valorifice propriile experiențe și idei

TEME DE SPECIALITATE

I. Curriculum de educație muzicală. (terminologie, analize)

- Standardele de performanță pentru educația muzicală: opinii, soluții;
- Curriculum la decizia școlii: tipuri, exemple.
- Probleme ridicate de educația muzicală, ca disciplină opțională.
- Modalități de organizare a conținuturilor educației muzicale: pe teme, pe domenii, pe criteriul cronologic; exemple comparate din manualele unice și cele alternative.
- Predarea, învățare în cadrul ariei curriculare, ”arte”: cerințe, perspective
- Cântul, Muzica, Educația Muzicală ca discipline de învățământ: caracteristici și deosebiri

II. Organizarea anticipată a activității didactice: proiectarea didactică

1. **Probe** predictive, de aptitudini muzicale utilizate de candidat
2. **Forme:**
  - cu secvențe prestabilite, cu secvențe liberdimensionate, exemple tratate în aceste două ipostaze
  - raportul dintre predare, învățare, evaluare în cele două tipuri de forme

- activitatea muzicală a elevului, componentă dominantă a formei moderne de educație muzicală; argumentare
3. **Metode** (procedee) speciale de predare, învățare evaluare a muzicii în școli:
- Metodele procesului de învățământ adaptate specificului orei de educație muzicală: metode expositiv-euristice, metode de tip algoritmizat
  - Metode specifice etapelor de educație muzicală numite convențional prenotație, notație, explicație.
  - Raportul dintre etapele educației muzicale și ciclurile curriculare: de achiziții fundamentale, de dezvoltare, de observare și orientare, de aprofundare, de specializare:
    - obiectivele de referință ale etapelor, conținuturi, activități de învățare specifice, standardele de performanță și probele de evaluare aferente
  - Necesitatea redefinirii etapelor de educație muzicală și a adaptării unor metode corespunzătoare ciclurilor curriculare
  - Metode de educație muzicală recunoscute pe plan internațional: reprezentanți, caracteristici
  - Metode de predare a muzicii în România: reprezentanți, caracteristici

4. **Mijloace didactice**

- Categoriile de mijloace și materiale didactice necesare procesului de educație muzicală;
- Repertoriul din colecțiile de piese vocale și instrumentale adaptate domeniilor educației muzicale și etapelor sale;
- Audiția muzicală activă: obiective și procedee de utilizare în ora de educație muzicală
- Locul audiției muzicale în metodele de educație muzicală recunoscute pe plan internațional

III. **Metode de stimulare a creativității elevilor**

- Metode de creativitate și posibilitatea adaptărilor în educația muzicală: jocul muzical de invenție, jocul didactic muzical, jocul de rol, brainstorming-ul, sinectica, concasarea, metoda 6-3-5;
- Subiecte, teme din manuale ce se pretează la o tratare inter- și multidisciplinară, exemple.

IV. **Docimogia muzicală**

Evaluarea ca act de apreciere a randamentului școlar

- Evaluarea predictivă, sumativă, caracteristici, deosebiri
- Procedeele evaluării continue și bugetul de timp al orei de educație

muzicală

- Perioada de evaluare sumativă: metode, procedee, mijloace, forme, rezultatele probelor sumative ca premise ale predării, învățării și evaluării ulterioare

Testarea act științific de apreciere a aptitudinilor muzicale prin instrumente standardizate.

- Probe-teste: conținut, deosebiri
- Tipuri de teste,
- Cerințele unei evaluări prin testare: probleme de organizare, aprecierea rezultatelor (diagnostic, prognostic) abilitarea profesorilor la competența de testare a aptitudinilor muzicale
- Probleme ale intonării juste a tronsoanelor melodico-ritmice

BIBLIOGRAFIE

Va fi utilizată bibliografia studiată pentru examenul de definitivat la care se adaugă următoarele titluri:

- Bogdan Tiberiu, Iulian Nica: ” *Copii excepționali*” E.D.P., București, 1970
- Dragu Anca, ” *Structura personalității profesorului*” I.P.C., 1996
- Gârboveanu Maria, ” *Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ*”, E.D.P., 1981
- Huizinga Johan, ” *Homo ludens*”, Univers, 1977
- Ilea Anca, ” *Muzica. Metodica pentru școli normale*” E.D.P., București 1992
- Ionescu C-tin, ” *Educația muzicală*” Ed. Muzicală, București, 1982
” *Psihologia muzicii*” Ed. Muzicală, București, 1984
- De Landsheare G. ” *Evaluarea continuă a elevilor*” E.D.P., București, 1980
- Munteanu Gabriela ” *De la didactică la educația muzicală*” Ed. Fundația România de mâine, București 1997
- Munteanu Gabriela ” *Metoda educației muzicale pentru gimnaziu și liceu*” Ed. Sigma, 1999
- Popescu Mihăiești Al. ” *Învățarea școlară*” Rev. ”Învățământul primar” nr. 1-2, București, 1995
- Rapin J.J. ” *Să descoperim muzica*” Ed. Muzicală, București, 1974
- Sen Alexandru ” *Educație și terapie*” E.D.P., București, 1978
- Ursu Magdalena ” *Culegere de cântece și îndrumări metodice pentru predarea muzicii în perioada prenotației*” Ed. Muzicală, București 1969

EDUCAȚIA ARTISTICĂ DE SPECIALITATE (MUZICĂ INSTRUMENTALĂ)

TEME DE SPECIALITATE

A. Istoria muzicii și estetica muzicală

Temele sunt comune cu cele din punctul A din cap. Educația artistică de specialitate pentru definitivat „Probleme de istoria muzicii, forme muzicale și estetică muzicală”.

Bibliografie

Va fi utilizată și bibliografia studiată pentru examenul de defnivare în învățământ, la care se adaugă:

- Bentoiu, P. – Imagine și sens, Ed. Muzicală, București, 1972
Berger, G.W. – Moduri și proporții în: „Studii muzicale”, vol. I, Ed. Muzicală, București, 1965
Berger, G.W. – Estetica sonatei clasice, Ed. Muzicală, București, 1981
Berger, G.W. – Estetica sonatei romantice, Ed. Muzicală, București, 1983
Ciocan, D. – Introducere în teoria limbajelor formale și a automatelor pentru muzicieni, vol. I, II, III, Lito. Conservatorul „C. Porumbescu”, București, 1979, 1982, 1984
Ciorța, T. – Cvartetele de Beethoven, Ed. Muzicală, București, 1968
Herman, V. – Formă și stil în noua creație românească, Ed. Muzicală, București, 1977
Herman, V. – Origini și dezvoltarea formelor muzicale, Ed. Muzicală, București, 1982
Niculescu, Șt. – Reflecții despre muzică, Ed. Muzicală, București, 1980
Niculescu, Șt. – Interferențe posibile în „Arta”, nr. 9-10, București, 1980
Țăranu, C. – Elemente de stilistică muzicală (sec. XX), vol I, Lito, Conservatorul „G. Dima”, Cluj Napoca, 1981
Toduță, S. – Formule muzicale ale Barocului (vol I-III), Ed. Muzicală, București, 1964-1978
* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

Bibliografie suplimentară

- Bentoiu, P. – Deschideri spre lumea muzicii, Ed. Eminescu, București, 1973

- Bentoiu, P. – Gândirea muzicală, Ed. Muzicală, București, 1975
 Berger, G.W. – Structuri sonore și aspectele lor armonice în: „Studii muzicologice”, vol. III, Ed. Muzicală, București, 1972
 Berger, G.W. – Muzica simfonică, vol I-IV, Ed. Muzicală, București, 1974-1977
 Berger, G.W. – Cvartetul de coarde de la Max Reger la Enescu, Ed. Muzicală, București, 1979
 Eco, U. – Opera deschisă, Ed. pentru Literatura Universală, București, 1969
 Vieru, A. – Cartea modurilor I, Ed. Muzicală, București, 1980.

B. Probleme de interpretare muzicală și analiza interpretativă comparată (separat pentru instrumente de coarde, suflat-percuție, pian-orgă)

I. Probleme de teorie a interpretării și elementele de semiologie

- Principii ale semioticii muzicale în realizarea stilistică și în alegerea resurselor interpretative, specifice fiecărui grup de instrumente.

II. Probleme de analiză interpretativă comparată

Analiza interpretării comparate, activitate formativă permanentă.

Analiza interpretativă comparată, ca mijloc de recunoaștere și diferențiere a diverselor școli, tendințe, stiluri de interpretare.

Aplicații practice ale problemelor de la punctele I și II specifice fiecărei grupe de instrumente:

1. Instrumente cu coarde

Principalii factori ai expresiei muzicale în interpretarea la instrumentele de coardă (articulația, intonația, frazarea, dinamica, agogica, timbrul, vibrato etc).

Analiza interpretativă a unor concerte instrumentale de compozitori clasici (W.A. Mozart, J. Haydn, I. Stammitz, K. D. Dittersdorf).

Școala românească: compozitori și interpreți care au contribuit la dezvoltarea muzicii românești pentru instrumente de coarde și a tehnicii instrumentelor respective.

Tradiția interpretativă enesciană.

Analize interpretative comparate.

2. Instrumente de suflat și percție

Trăsături ale interpretului contemporan, atitudinea acestuia față de muzica diferitelor epoci stilistice și, îndeosebi, față de muzica românească. Se recomandă analiza interpretativă comparată a lucrărilor: G. Enescu – Cantabile și presto pentru flaut; Carmen Petra – Trei schițe pentru oboi; L. Comes – „Măguri II” pentru clarinet; P. Jelescu: - Rapsodia dobrogeană pentru fagot; Al. Pașcanu – Nocturnă pentru corn; Al. Velehorsch – Burlesce pentru trombon

(tuba); G. Enescu – „Legenda” pentru trompetă; Șt. Niculescu – Solo pentru marimbă și vibrafon.

Căi și mijloace de diferențiere interpretativă a lucrărilor muzicale aparținând stilului clasic și romantic din repertoriul instrumentelor de suflat (W.A. Mozart – Concertul în Sol major pentru flaut; J.Haydn – Concertul în Do major pentru oboi; C. M. von Weber – Concertul nr. 2 pentru clarinet și Concertul Fa major pentru fagot; J. Haydn – Concertul în Mi bemol major pentru trompetă; G.Fr. Händel – Concertul în Fa minor pentru trombon; R. Strauss – Concertul Mi bemol major nr. 1 pentru corn).

Aspecte estetice structurale și tehnice ale interpretării repertoriului contemporan, inclusiv cel românesc, la instrumentele de suflat și percuție: tendințe, maniere, școli. Analiza interpretativă comparată a lucrărilor: J.Ibert – Concertul nr. 1 pentru flaut; S. Toduță – Sonată pentru oboi; Al. Pașcanu – Balada pentru clarinet; P. Hindemith – Sonată pentru fagot și Sonata nr. 1 pentru corn; T. Ciortea – Sonata pentru trompetă; Al. Velehowski – Sonatină pentru trombon; A. Jolivet – Concert pentru instrumente de percuție.

3. Pian-orgă

Principalii factori ai expresiei muzicale în interpretarea pianistică.

Particularități ale unor lucrări din repertoriul pianistic, reprezentativ pentru fiecare stil; realizarea lor instrumentală.

Se recomandă, spre ilustrarea celor două teme de mai sus, analiza interpretativă comparată a câte unei piese reprezentative pentru fiecare stil în viziunea unor interpreți consacrați pe plan mondial.

Interpretări comparate ale unor lucrări cu grad ridicat de complexitate în viziunea unor pianiști consacrați pe plan mondial.

Rolul asociațiilor cu alte domenii ale artei (literatură, poezie, plastică, arta actorului) în elaborarea imaginii muzicale.

C. Probleme contemporane ale tehnicii instrumentale

(separat pentru instrumente de coarde, suflători-percuție, pian-orgă)

1. Instrumente de coarde

Mișcările naturale și elementele modulării emisiei de sunet. Influența între sferele activității fiecărei mâini, relația dintre mișcările specifice ale mâinii stângi și ale mâinii drepte în configurația complexă a tehnicii instrumentelor cu coarde și arcuș.

2. Instrumente de suflat-percuție

Bazele mecanice și acustice ale emisiei sonore la instrumentele de suflat și percuție. Cunoașterea particularităților funcționale ale instrumentului, condiție de bază a formării unor mijloace tehnice de calitate;

Condiții și etape obligatorii în formarea și fixarea deprinderilor tehnice instrumentale (conștientizarea, exercițiul, automatismele, memorare, odihna, oboseala; aptitudini, talentul muzical).

3. Pian-orgă

Caracteristicile tehnicii pianistice profesionale.

Privire generală asupra structurilor de bază ale tehnicii „de degete”.

Privire generală asupra structurilor de bază ale tehnicii „de braț”.

„Tușeul”, o problemă de tehnică.

Contribuții ale școlii de pian românești la dezvoltarea teoriei și practicii tehnicii instrumentale.

Modalități de verificare a nivelului tehnic al elevilor și studenților la examene și concursuri.

„Tehnica pianistică” – concept psiho-motric.

D. Metodica predării instrumentelor muzicale

(separat pentru instrumente de coardă, suflători-percuție, pian-orgă)

1. Instrumente cu coarde

Orientarea activă a profesorului în adecvarea metodelor și procedeele folosite de profesor la lecția de instrument în raport cu valabilitatea diferiților factori subiectivi și obiectivi ai cântatului la instrument și investigarea permanentă a personalității elevului în dezvoltarea sa muzical-instrumentală.

2. Instrumente de suflat-percuție

Principii de învățământ în predarea instrumentelor de suflat și percuție.

Specificul instrumentelor de suflat și percuție ca obiecte de învățământ, locul și rolul lor în școală.

Metode și procedee specifice formării și consolidării deprinderilor tehnice și artistice ale instrumentiștilor suflători și percuționiști.

Criterii muzical-didactice și estetice folosite în aprecierea și stabilirea nivelului tehnic și interpretativ al tinerilor instrumentiști.

Principii de docimologie în predarea instrumentelor de suflat-percuție.

Procese psiho-afective prezente în activitatea interpretativă.

3. Pian-orgă

Respectarea psihologiei vârstelor – criteriu sine qua non al succesului școlar pianistic.

Determinarea specificului predării pianului pentru fiecare ciclu de învățământ preuniversitar: primar, gimnazial, liceal cu implicațiile metodice corespunzătoare.

Aplicarea principiilor învățământului activ participativ ca factor determinant în formarea armonioasă a tânărului muzician instrumentist.

Elemente de metodologia auzului intern anticipativ la elevii aflați pe diferite trepte ale formării profesionale.

Tehnica pianistică – concept psihomotoric. Tehnica “generală” și tehnica “specială”. Privire asupra diverselor modalități de formare a tehnicii pianistice.

Metodologia studiului unei lucrări muzicale cu elevul instrumentist. Rezolvarea pasajelor dificile din lucrarea muzicală.

Formarea deprinderilor de studiu individual independent.

Metodologia citirii la prima vedere.

Metode și procedee de antrenare a memoriei muzicale a elevului instrumentist.

Indicații metodologice privind studiul individual.

Probleme specifice ale pedalizării în cadrul stilurilor interpretative. Coordonarea elementelor componente ale aparatului pianistic în tehnica pedalizării.

Bibliografia este comună cu cea de la definitivat.

* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

E. Pregătirea individuală în vederea susținerii probei practice de specialitate - recital

Programul recitalului va avea aceeași structură stilistică (cuprinzând, însă, un repertoriu diferit) ca aceea de la programul propus la cap. E, “Pregătirea individuală în vederea susținerii probei practice de specialitate – recital” la disciplina „Muzică instrumentală” din programa pentru examenul de definitivare în învățământ.

CANTO

TEME DE SPECIALITATE

A. Probleme de istoria muzicii și estetică muzicală și forme muzicale

Temele sunt comune cu cele din punctul A din cap. Educația artistică de specialitate pentru definitivat „Probleme de istoria muzicii, forme muzicale și estetică muzicală”.

B. Probleme de interpretare muzicală și analiza interpretativă comparată

I. Probleme de interpretare muzicală

- Înțelegerea structurii interioare a compoziției vocale, descoperirea căilor principale, a sensului arhitectural și a raporturilor dintre diferitele elemente care alcătuiesc structura ei.
- Relația dintre imaginea sonoră – vocală și atitudinea, comportamentul întregului corp - în scenă – în timpul cântatului (recital, concert, spectacol etc.).
- Importanța însușirii artei actorului pentru cântărețul de operă și relația care se stabilește între cântul vocal și expresia actoricească.

II. Probleme de analiză comparată

- Rolul „înregistrărilor” de lucrări celebre interpretate de mari interpreți, în formarea tânărului interpret vocal.
- Rolul „interpretărilor pe viu” ale lucrărilor muzical – vocale; manifestarea liberă a creației interpretului – cântăreț, de fiecare dată o alta, neputându-se repeta identic.
- Funcțiile practice ale stilisticii muzical – vocale, sinteză a tuturor disciplinelor muzicale, alături de o bogată cultură generală.
- Principalii factori ai expresiei muzicale în interpretarea repertoriului vocal.
- Compozitorii și interpreții care au contribuit la dezvoltarea tehnicii vocale, a formelor și genurilor muzical – vocale.
- Coordonatele muzical – vocale ale stilului lui Verdi și a epocii sale.

C. Probleme contemporane ale tehnicii de cânt

1. Bazele științifice ale cântului:

- anatomofiziologice
- psihologice
- acustice

- fonetice
2. Mecanisme fonatice – diverse teorii
3. Importanța tehnicii vocale în cântul de performanță și principalele sale aspecte:
- tehnica respirației și antrenamentul respirator
  - emisia vocală
  - articulație și pronunție
4. Mijloace de realizare a tehnicii vocale
- vocalize și clasificarea lor
  - exerciții
  - studii
  - lucrări muzicale de repertoriu

D. Metodica predării cântului

(Teme de metodică)

Specificul cântului vocal ca obiect de învățământ.

Principii de învățare în perioada cântului vocal.

Capacitatea și receptivitatea elevului în studierea cântului.

Logica procesului de predare și învățare a cântului.

Școala românească de cânt vocal.

Raportul profesor-elev în predarea și învățarea cântului.

Metodica formării și cultivării vocii ca “instrument” al practicii artistice profesionale (timbru, întindere, amplitudine, rezistență etc.).

Metodica predării respirației (respirația naturală, respirația în cânt, tipuri de respirație, antrenamentul respirator).

Metodica predării emisiei vocale (atac, emisie, omogenitate, suplete etc.).

Metodica predării dicțiunii (vocalism, consonantism, articulație, pronunție etc.).

Pregătirea, organizarea și desfășurarea lecției de cânt (tipuri de lecție, metode, procedee etc.).

Metodica predării cântului cu acompaniament: vocalize-studii, repertoriu etc.

Susținerea și exemplificarea practică a problematicii specifice cântului vocal conform programelor analitice din învățământul de specialitate.

Bibliografie

Constantinescu, Gr. și alții – Ghid de operă, Ed. Muzicală, București, 1971.

Cosma, V. – Elena Teodorini, Ed. Muzicală, București, 1967

Cristescu, D. – Cântul, Ed. Muzicală, București, 1963

- Dorizzo, Al. – Vocea, mecanisme, afecțiuni, corelații, Ed. Muzicală, București, 1972
- Dufrenne, M. – Fenomenologia experienței estetice, Ed. Muzicală, București, 1976
- Florescu, A. – Contrapunct liric, Ed. Muzicală, București, 1987
- Gîrbea, St.; Cotul, G. – Fenoediologie, E.D.P., București, 1967
- Ionescu-Arbore, A. – Interpretul teatrului liric, Ed. Muzicală, București, 1984
- Ionescu-Arbore, A. – Realizarea spectacolului liric, Ed. Muzicală, București, 1992
- Ionescu, A. – Unele probleme de metodica predării cântului, Ed. C.C.S.S., București, 1971
- Livescu, A. – Despre dicțiune, Ed. Științifică, București, 1965
- Secăreanu, N. – Cântărețul artistic, Ed. Muzicală, București, 1965
- * * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

Bibliografie suplimentară

- Hussen, R. – Vocea cântului, Ed. Muzicală, București, 1962
- Moiescu, T.; Păun, M. – Opereta, Ed. Muzicală, București, 1969
- Niculescu-Basu, G. – Cum am cântat eu, Ed. Muzicală, București, 1962
- Stan, S. – Tehnica vorbirii scenice, Ed. C.C.E.S., București, 1967
- Șerfezi, I. – Metodica predării muzicii, E.D.P., București, 1987
- * * * – Cursurile de specialitate și metodică elaborate în cadrul celor trei academii de muzică din țară, Ed. Muzicală, București, 1984.

E. Pregătirea individuală în vederea susținerii probei practice de specialitate – recital*
(numai pentru examenul de gradul II)

Programul recitalului va avea aceeași structură stilistică ca la Definitivat, cuprinzând însă un repertoriu diferit.

GRADUL DIDACTIC I

EDUCAȚIE MUZICALĂ GENERALĂ, EDUCAȚIE ARTISTICĂ DE SPECIALITATE (INSTRUMENTE ȘI CANTO)

Listă de teme pentru lucrările metodic-științifice

1. Aspecte înnoitoare ale limbajului muzical în cântecele pentru copii, create de compozitori români contemporani.
2. Metodica formării și educării vocilor românești pentru cântul coral (copii, tineri, adulți).
3. Interpretarea partiturilor corale (elemente teoretice și practice privind această artă a dirijorului).
4. Pronunția și dicțiunea în cântul coral (aspecte teoretice și metodică realizării lor).
5. Probleme ale tehnicii dirijatului coral (contribuție la teoria și practica tehnicii de conducere a corului).
6. Genuri și forme muzicale în creația corală a compozitorilor români.
7. Metodica formării deprinderilor de cânt necesare realizării specificului principalelor stiluri muzicale.
8. Noi modalități de abordare a modurilor populare în creația muzicală contemporană.
9. Relația dintre arta muzicii, acustica muzicală și matematică în lumina dezvoltării artei muzicale contemporane.
10. Muzica electronică și consecințele teoretice și practice ale acestei arte.
11. Fenomenul rezonanței naturale și valorificarea sa în teoria și practica muzicală contemporană.
12. Noi aspecte ale ritmului în creația muzicală contemporană, cu aplicații speciale la cea românească (dintr-un anumit gen muzical).
13. Probleme de semiologia interpretării muzicale.
14. Relația dintre interpretare și tehnica instrumentală sau locală.
15. Aspecte evolutive în organologia populară.
16. Repertoriul ocazional din zona...
17. Repertoriul neocazional din zona...
18. Valorificarea scenică a folclorului muzical.
19. Monografia folclorică muzicală a localității...
20. Aportul lui... la afirmarea artei muzicale românești.
21. Creația muzicală corală românească.
22. Tematică și măiestrie componistică.
23. Universul de idei al liedului românesc. Creația poetică și măiestrie componistică.

24. Creația simfonică și camerală românească – modalități specifice de predare în școlile generale sau în cele de specialitate.
25. Tematică și limbaj în creația de operă și balet a compozitorilor noștri.
26. Aspecte ale interferenței limbajelor artistice în epoca contemporană.
27. Categoriile estetice și înfrumusețarea lor muzicală.
28. Procesul de creație muzicală și aspectul creativității.
29. Gândirea estetică românească și arta muzicală.
30. Audiația, factor important al educației muzicale: problemele legate de metodologia activității de audiere.
31. Caracterul formativ al învățământului instrumental sau vocal.
32. Aportul școlii muzicale românești la dezvoltarea teoriei și practicii instrumentale sau vocale.
33. Orientări și cercetări în metodologia educației muzicale.
34. Probleme specifice învățământului instrumental sau vocal în treptele școlare I – IV, V – VIII și IX – XII.
35. Criterii de alegerea a repertoriului în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor.
36. Contribuții personale în găsirea, experimentarea și selectarea unor metode și procedee cu grad ridicat de eficiență în instruirea instrumentală, respectiv vocală.
37. Contribuții la crearea și dezvoltarea metodicii predării tehnicii vocale și instrumentale.
38. Analize de lucrări diactice destinate predării muzicii vocale sau instrumentale.
39. Școli instrumentale (vocale) și mari interpreți români (studiu comparativ).
40. Fundamentarea științifică a studiului și interpretării vocale sau instrumentale.
41. Formarea deprinderilor și priceperilor instrumentale sau vocale la elevi, la școala cu program suplimentar.
42. Metode noi de predare în învățământul instrumental la școala generală.
43. Manualul (metoda) de instrument (studiu critic).
44. Studiul comparativ asupra cursurilor de metodica educației muzicale în centrele universitare din România.
45. Procedee de implementare în practica școlară a muzicii contemporane străine și românești.
46. Concepții referitoare la educația muzicală în opinia cercetătorilor români.
47. Serbările școlare: istorie, forme, metode, repertoriu.
48. Intonația inegal temperată (tonală, modală, atonală), exerciții pregătitoare, solfegii, repertoriu de cântece pentru școli.
49. Defectologia muzicală: tipologie, procedee de cercetare a dicțiunii, a intonărilor false.
50. Folclorul muzical – recurs la metodica tradițională.
51. Jocul muzical (de la Froebel la Boulez). Concepții românești asupra jocului muzical.

52. Estetica jocului și explicarea principiilor ei.
53. Metode de formare și dezvoltarea a creativității în/și/prin educație muzicală școlară și extrașcolară.
54. Caracterul formativ al învățământului instrumental sau vocal.
55. Analiza critică a unor contradicții din lucrările teoretice (teze și antiteze, școli, metode).
56. Conținutul și modalitățile de lucru specifice activităților muzicale în Cluburile copiilor.
57. Proiect pentru o sală de muzică, pentru o sală de ritmică și una de creație ludică.
58. Ateliere muzicale – spații de comunicare pentru copiii din școlile de recuperare și educare specială a persoanelor cu handicap.
59. Metodica educației muzicale pentru vârsta a treia.

N o t ă

Lista este orientativă și rămâne deschisă, candidatul având libertatea de a propune orice temă din domeniul specialității sale didactice, inclusiv din cel al disciplinelor fundamentale specializării (teoria muzicii, armonie, polifonie, istoria muzicii, esteticii, stilisticii), cu condiția ca aceasta să fie avizată de conducătorul științific.

Sunt excluse temele care nu au tangență cu activitate directă la clasă a profesorului respectiv.

PROGRAME PENTRU PERFEȚIONAREA CONTINUĂ

Perfecționarea continuă se realizează individual de către fiecare profesor de muzică vocală și/sau instrumentală prin parcurgerea opțională a cel puțin două dintre disciplinele următoare, dintre care una trebuie să fie de metodică predării sapecialității. Conform Legii învățământului nr. 84/1995, art. 161 „cursurile de perfecționare a cadrelor didactice se încheie prin colocviu. Aprecierea pregătirii se face prin calificative”.

A. Teoria superioară a muzicii

Sisteme muzicale neo-modale și neo-tonale rezultând din muzica contemporană; implicațiile lor pentru teoria muzicii.

Procedee ritmice noi ce rezultă din creația muzicală contemporană; implicațiile lor pentru teoria muzicii.

Metode metamatice moderne de organizare a materialului sonor.

Bibliografia este comună cu cea de la definitivat.

B. Istoria muzicii și estetica muzicală

ISTORIA MUZICII UNIVERSALE

1. Polifonia vocală în secolele XV-XVI. Școli renumite; genuri specifice muzicii polifonice-vocale.
2. Opera. Evoluția genului de la Monteverdi la Gluck.
3. Muzica instrumentală. De la creația pentru orgă a lui Frescobaldi la sonatele lui Philipp Emanuel Bach.
4. Clasicismul muzical. Trăsături esențiale ale clasicismului muzical. Genuri, forme și limbaj în creația lui Josef Haydn, W.A. Mozart, I. Van Beethoven.
5. Romantismul. Principii estetice și de creație în Romantism. Culturi muzicale în Romantism. Reprezentanți de seamă. Muzica austro-germană, franceză, rusă, cehă, română etc. în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.
6. Direcții estetice și stilistice în creația muzicală la pragul dintre sec. XIX și XX, neoromantism, neoclasicism, impresionism, expresionism. Personalități de seamă.
7. Curente și tendințe în muzica din sec. al XX-lea.

ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI

1. Cultura muzicală în epoca medievală.
2. Geneza școlii muzicale naționale românești. Personalități și creații reprezentative.
3. Aportul lui George Enescu și al compozitorilor generației sale la îmbogățirea și diversificarea muzicii românești.

ESTETICĂ MUZICALĂ

1. Aspecte ale interferenței limbajelor artistice în epoca contemporană.
2. Conceptul de stil și metode de investigație stilistică.

Bibliografia este comună cu cea de la Definitivat.

C. FOLCLOR MUZICAL

1. Relația dialectică dintre creația populară și cea profesionistă în societatea contemporană.
2. Dinamica genurilor și speciilor muzicale populare în contextul dezvoltării contemporane a satului românesc.

Bibliografie:

- Alexandru, T. - Studii de folcloristică, organologie, muzicale, Ed. Muzicală, București, 1980, 1982.
- Bîrlea, O. - Metode de cercetare a folclorului, E.D.P. București, 1969
- Brăiloiu, C. - Opere (vol. I-V), Ed, Muzicală, București, 1967, 1969, 1974, 1979, 1981.
- Ciobanu, G. - Izvoare ale muzicii românești (vol. I-II), Ed. Muzicală, București, 1976, 1978.
- Oprea, Gh. - Folclor muzical românesc, E.D.P., București, 1983.
- * * * - Colecții antologice și monografice de cântece populare.
- * * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

D. ARANJAMENTE CORALE ȘI INSTRUMENTALE

I. ARANJAMENTE CORALE

În vederea folosirii procedeelor de adaptare a corului mixt (la 4 voci) pentru corul de 3 și 2 voci egale se vor revizui și cerceta în lumina teoriei și practicii muzicale recente:

- tipurile principale de acorduri;
- notele melodice;
- registrele specifice fiecărei voci.

Aplicații: lucrări practice de aranjamente corale: transcrierea partiturilor corale pentru cor mixt la corul pentru voci egale și a partiturilor corale pentru voci egale la corul mixt.

II. ARANJAMENTE INSTRUMENTALE

Probleme actuale de instrumentație vizând instrumentele accesibile și frecvența în formațiile de școlari amatori.

Diferite posibilități tehnice și expresive:

- la instrumentele de coarde: vioară, violă, violoncelul și contrabasul;
- la instrumentele de lemn: flautul, clarinetul, oboiul și fagotul;
- la instrumentele de alamă: trompeta, cornul, trombonul, tuba etc.;
- la instrumentele populare și de muzică ușoară: acordeonul, chitară, mandolină, țambal, saxofonul;
- la instrumentele de percuție: toba mare, toba mică, triunghiu, xilofon.

Aplicații: se vor efectua lucrări practice de aranjament instrumentale și vocal-instrumentale pentru formațiile școlare și de amatori.

Bibliografie:

- Baciu, D. - Elemente de scriitură modală, Ed. Muzicală, București, 1981.
- Casella, A.
- Mortari, V. - Tehnica orchestrației contemporane, Traducere, Ed. Muzicală, București, 1965.
- Elsikovits, M. - Introducere în polifonia vocală a sec. XX, Ed. Muzicală, București, 1976.
- Negrea, M. - Tratat de armonie, Ed. Muzicală, București, 1958.
- Pașcanu, Al. - Despre instrumentele muzicale de orchestră simfonică, Ed. Muzicală, București, 1959.
- Pașcanu, Al. - Armonia, E.D.P., București, 1959.
- Rimski-Korskos, N. - Principii de orchestrație (vol I-II), Ed. Muzicală, București, 1955.
- * * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

E. FORME ȘI ANALIZE MUZICALE

1. Forma, conținutul și relația dintre formă și conținut în cercetările muzicologice contemporane.
2. Principalele metode actuale de analiză a formei conținutul muzicii.

3. Analiza principalelor orientări și forme ale creației muzicale contemporane, românești și universale.

Bibliografie:

- Bentoiu, P. - Deschidere spre lumea muzicii, Ed. Eminescu, București, 1973.
- Berger, G.W. - Estetica sonatei clasice, Ed. Muzicală, București, 1981.
- Berger, G.W. - Estetica sonatei romantice, Ed. Muzicală, București, 1983.
- Ciocan, D. - Introducerea în teoria limbajelor formale și a automatelor pentru muzicieni (vol. I-III), Lito, Conservatorul "C. Porumbescu" EBucurești, 1980, 1982, 1984.
- Herman, V. - Formă și stil în noua creație românească, Ed. Muzicală, București, 1977.
- Herman, V. - Originile și dezvoltarea formelor muzicale, Ed. Muzicală, București, 1982.
- Niculescu, St. - Interferențe posibile, În: Arta, nr. 9-10, București, 1980.
- Toduță, S. - Forme muzicale ale Barocului (vol. I-III), Ed. Muzicală, București, 1964-1978.
- Vieru, A. - Cartea modurilor (vol. I), Ed. Muzicală, București, 1980.
- * * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

F. DIRIJAT ȘI CÂNT CORAL ȘCOLAR

1. Principii generale de interpretare a partiturilor corale.
2. Principii și procedee de organizare a formațiilor corale.
3. Metodica studierii și memorizării partiturilor corale.
4. Personalitatea dirijorului de cor.
5. Genuri și forme reprezentative în muzica corală românească și universală.
6. Tipurile de formații corale și criteriile de clasificare ale acestora.
7. Clasificarea vocilor corale.
8. Vocalizele și alte exerciții vocale.
9. Respirația în cânt.
10. Omogenitatea și elasticitatea în cântul coral.
11. Sonoritatea corală și laturile ei.
12. Pronunția și dicțiunea în cântul coral.
13. Repetiția corală.
14. Criterii de alcătuire a programelor de concert și a serbărilor școlare.

Bibliografia este comună cu cea de la Definitivat.

G. METODICA PREDĂRII MUZICII VOCALE

1. Jocuri muzicale. Însușirea unui repertoriu, comentariu bibliografic, crearea, unor jocuri, demonstrații.
2. Repertoriul muzical în slujba educației sensibilității muzicale, a judecării valorilor estetice, tradiționale și moderne, contemporane românești și străine, a comportamentului moral-creștin a elevilor: reactualizarea repertoriului grupat tematic (cântece, audiții), comentariu bibliografic, lucru pe ateliere.
3. Solfegoiul în școala de cultură generală și în școlile speciale de muzică: finalitate, reactualizarea repertoriului de solfegii, dicteuri muzicale, metodologii, lecții demonstrative.
4. Operaționalizarea unor activități de predare-învățare-evaluare în ora de educație muzicală: ateliere de lucru în vederea alcătuirii unor proiecte-oferte pentru activitatea profesorilor de muzică, ce vor cuprinde obiectivele operaționale, minimale și probele de evaluare pentru toate temele și subiectele programei de educație muzicală în vigoare.
5. Vizionarea și comentarea unui set de cinci filme didactice ale Casei Corpului Didactic București, ediția 1996. Cuprinde: problema predării ritmului la clasele I – IV, solfegierea la clasa a V-a, audiția muzicală la clasa I și clasa a X-a, predarea folclorului la clasa a VII-a, muzica de jaz la clasa VIII-a.
6. Cercetarea fondului referențial muzical al elevilor: elaborarea unei baterii de probe predictive referitoare la dotarea și muzicalitatea elevilor (școli generale și școli de muzică); activitatea de cercetare și aplicare propriu-zisă a probelor în terenul școlilor; validarea rezultatelor în cadrul unor organisme abilitate în evaluare; măsuri concrete obiectivate în modificări de conținut și metodologiei educației muzicale.

Bibilografia este comună cu cea de la Definitivat.

H. TEORIA INTERPRETĂRII MUZICALE

1. INSTRUMENTE CU COARDE

Probleme de teoria interpretării muzicale:

Delimitarea stilurilor și dezvoltarea procedeelelor tehnice-expresive specifice.
Caracteristicile interpretative și modelul artistic în solistica instrumentală.
Conturarea personalității didactice în predarea instrumentală.

Diferențieri specifice în predarea instrumentului în raport cu individualitatea talentului elevilor.

Bibliografia este comună cu cea de la Definitivat.

2. INSTRUMENTE DE SUFLAT-PERCUȚIE

Probleme specifice al redării (recodificării) sensului inițial al operei muzicale în interpretarea la instrumente de suflat-percuție (Semiologie muzicală).

Evidențierea și analiza concretă a unor trăsături structural generative a unor stiluri muzicale și raportarea lor faptică, în folosirea inteligentă a unor mijloace tehnice și interpretative specifice fiecărui instrument de suflat sau percuție.

Elemente de expresie (efecte sonore moderne), specifice limbajului componistic contemporan și redate creator de instrumentele de suflat-percuție.

Analiza comparativă (estetică și de formă) a unor interpretări de referință din repertoriul instrumental - clasic, romantic și contemporan. (Recitaluri, audiții – disc – magnetofon etc.).

Bibliografia este comună cu cea de la Definitivat.

3. PIAN-ORGĂ

(trăsături definatorii)

- Învățământul instrumental de performanță
- Teoria stilurilor aplicată la stilistica interpretării pianistice.
- Cultura stilistică – factor esențial în realizarea unor interpretări autentice.
- Analiza comparată a unor lucrări reprezentative din repertoriul pianistic în interpretări de referință
- Aplicarea principiilor didactice la specificul învățământului pianistic.
- Analiza trăsăturilor definatorii ale principalelor școli pianistice contemporane. Tendințe și orientări noi în didactica instrumentală.

Formularea elementelor distinctive ale metodei pedagogice a fiecărui cadru didactic, prin operația de generalizare a experienței generale acumulate și a rezultatelor proprii obținute la clasa de pian.

Metode și procedee pedagogice de formarea elevilor de la clasele de pian care nu vor aborda pianistica de mare performanță.

Procesul instructiv-educativ instrumental ca activitate sistematică.

Bibliografia este comună cu cea de la Definitivat.

CANTO

Probleme de interpretare muzicală

1. Interpretarea, act de creație. Unicitatea tălmăcirii muzical-vocale, act de manifestare a voinței creatoare a interpretului vocal.
2. Necesitate, fidelitate și libertate în participarea interpretului vocal la recrearea lucrării interpretate.
3. Raportul dintre tehnica vocală și expresie, ca factori ai procesului interpretativ.

Bibliografia este comună cu cea de la Definitivat.

Probleme de analiză comparată

1. Analiza comparată a interpretărilor, activitate formativă.
2. Analiza comparată, mijloc de cunoaștere a diferitelor școli, tendințe, stiluri de interpretare.
3. Tradiții, inovații și contemporaneitate; perfecționarea limbajului artistic; elemente de continuitate în interpretarea muzical-vocală.
4. Analize comparate ale interpretărilor unora din cele mai reprezentative lucrări vocale din repertoriul studiat.

METODICA PREDĂRII CANTO-ULUI

Aspecte noi ale creației de cânt (vocal).

Pedagogia vocală și implicațiile ei metodologice.

Metodica formării și cultivării vocii ca „instrument” al practicii artistice profesionale (timbru, întindere, amploare, rezistență etc.).

Metodica predării respirației (respirația muzicală, respirația în cânt, tipuri de respirație, antrenamentul respirator).

Metodica predării emisiei vocale (atac, emisie, omogenitate, suplețe etc.).

Metodica predării dicției (vocalism, consomantism, articulație, pronunție, etc.).

Metodica predării cântului cu acompaniament; vocalize-studii, repertoriu.

Procedee audio-vizuale care pot fi folosite în lecția de cânt și modalități de utilizare a lor.

Bibliografia este comună cu cea de la Definitivat.

PROGRAMA

pentru examenul de definitivat și grad II la specializarea “Arta Actorului”

Prezenta programă urmărește să înlesnească pătrunderea în teoria modernă a artei actorului, pentru a da posibilitatea profesorilor din învățământul preuniversitar să-și structureze cunoștințele și activitatea didactică în așa fel încât să poată urmări, în mod coerent, un traseu unitar. Finalitatea studiului artei actorului este complexă:

- aduce o contribuție importantă la formarea personalității tinerilor elevi;
- dezvoltă creativitatea;
- sociabilizează;
- pune în lumină virtualități latente, etc.

În acest scop e foarte important ca Arta Actorului să nu fie privită în chip “tradiționalist” sau “meșteșugăresc”, ca mimare sau ilustrare a unui text sau ca un sistem mai încheșat sau mai puțin încheșat de “tehnici”. În toate marile școli de teatru contemporane, arta actorului deschide un câmp vast de experimentare, de descoperire și autocunoaștere, de cunoaștere și interrelaționare umană.

În cartea sa “O poetică a artei actorului”, profesorul Ion Cojar spune: “Formarea e un delicat proces de recuperare a **totalității umane**, a întregului potențial individual, un complex formator de noi deprinderi, specifice unei activități de performanță spirituală și psiho-fizică, de depășire a limitelor omului comun. Clasa de arta actorului e un atelier de experimentare și de recuperare a celor cinci simțuri, a tuturor tipurilor de memorie și imaginație, precum și a tuturor proceselor psihice de prelucrare efectivă, nu doar superficial simbolică și mimată a informațiilor senzoriale obținute prin raportarea corectă, onestă, la obiectele statice și subiectele dinamice, vii, precum și la evenimentele din mediul înconjurător, în relația permanentă cu dinamica situațiilor și prin respectarea strictă a temelor și a regulilor stabilite, până la însușirea mecanismului specific al creativității actorului, acela de a transforma convenția (tema propusă) în realitate psihică procesual obiectivă care determină în mod natural, organic și comportamentele adecvate” (Ion Cojar - “O poetică a artei actorului” Ed. UNITEXT, 1996).

Metodologia conducerii unui atelier de arta actorului

Teme:

I Jocuri pregătitoare. Asemănări și diferențe față de jocurile “de cabană”. Deosebirea dintre joacă și “joc”. (Gândirea înaintează, prin joc, de la cunoscut la necunoscut, de la previzibil la imprevizibil, de la sigur la problematic, de la

nimereală la strategie, jocul nu se asociază facilului și neseriosului, ci creației și sensibilității” - Solomon Marcus, “Artă și știință”, Ed. Eminescu, București, 1996, pag. 74,75,76)

- Obiectivele didactice urmărite: aceleași ca și în jocul teatral. (“Patru trăsături ni se par esențiale în activitățile pe care le avem în vedere sub denumirea de jocuri: caracterul agreabil, natura imprevizibilă, aspectul problematic și cel strategic”, Solomon Marcus, op. cit.)

- Jocurile specifice de grup și individuale, făcând trecerea de la activitatea de joc la improvizația teatrală.

- Punctul de concentrare (P.D.C. - ul: “Mingea cu care se joacă jocul” Viola Spolin).

- Arta actorului ca rezolvare de probleme (de la punctul de atenție la P.D.C. și de aici la problema de rezolvat prin acțiune).

II Exerciții de improvizație pregătitoare: creează deprinderea ca, utilizând P.D.C. - ul, acționând pentru rezolvarea problemei, comportamentul să nu se schimbe deși cel care acționează este privit. (Din acest moment clasa va fi împărțită adesea în două grupuri: unul care acționează, altul care asistă. Ambele grupuri vor trebui să-și analizeze experiența cu obiectivitate. Experiența va fi privită ca atare și nu ca acțiune scenică. Se vor evita calificativele: nu există “bine” și “rău”. Problema e: am văzut, n-am văzut; am acționat sau am mimat; ce am văzut? ce am înțeles?)

- Exercițiile inițiale vor privi activitatea senzorială: pe tactil, pe olfactiv, etc. Câte un simț separat.

- Vor urma exercițiile pe câte două simțuri.

- Apoi, pe acest drum, acțiunea cu grad mai mic sau mai mare de dificultate.

- Obstacole și accident.

- Acțiune și contra-acțiune.

III Existența în spațiul de joc înțelesă ca stabilire de raporturi:

- Relația cu obiectul, apoi cu mai multe obiecte.

- Relația cu spațiul (multitudinea de exerciții de localizare și criteriile etapizării lor).

- Relația cu timpul.

- Importanța motivării acțiunii.

IV Relația cu partenerul. Cele patru etape ale microcelulei oricărei relații: primesc (încasez), prelucrez, optez și răspund (acționez).

V Situația scenică

- Parametrii situației scenice: cine, ce, de ce, unde, când.
- Formula oricărei situații (dezvoltarea teoretică și practică) scenice.

E important să se precizeze etapele pentru ca elevul actor să stăpânească fiecare parametru al situației și, în același timp, să poată acționa veridic, organic în situația dată.

VI Raportul cu textul. Ce se înțelege prin formula “personajul sunt eu”? Cum se desface textul pe bază de analogii? Cum învățăm un text? În ce stadiu al raportului cu textul trecem la mișcare?

- Cum utilizăm improvizația în lucrul pe un text?
- Când, pe parcurs, spunem elevului “cred sau nu cred” și când spunem “înțeleg sau nu înțeleg”?

VII Cum ne alcătuim un sistem de antrenament colectiv și cum utilizăm acest antrenament?

VIII Ce trebuie urmărit pe tot parcursul lucrului, de la primul joc până la piesa pusă în scenă în comportamentul profesorului, a conducătorului de atelier? **Cum se formulează temele, cum se dau indicațiile pe parcurs, cum se produc aprecierile** pentru ca libertatea elevului să nu fie îngrădită, să i se stimuleze intuiția, spontaneitatea, capacitatea de a rezolva pe o cale proprie. (“Profesorul poate cunoaște o sută de soluții ale unei probleme, iar elevul poate veni cu a mia una”. - V. Spolin)

IX Cum aplicăm principiul unității în diversitate. (Cum facem să lucrăm cu elevul așa cum este el și nu așa cum am dori sau ar “trebui” să fie și totuși să înarmăm întregul grup cu o cale, un drum, o metodă, fără să oferim soluții ale problemelor?)

X Exerciții specifice (și modul cum le introducem fără ca ele să devină un studiu tehnic în sine) **pentru expresivitatea corporală și verbală.** Cum obținem o ținută corporală și verbală? (Exerciții și procedee). Nici un profesor nu trebuie să uite nici un moment că o rostire corectă este consecința nemijlocită a unei gândiri juste, iar jocurile, exercițiile, improvizația au ca scop formarea unui mecanism logic specific. Arta actorului este mai întâi un mod de a gândi și abia apoi, ca o consecință, un mod de a acționa.

Bibliografie

Stanislavski K. - “Munca actorului cu sine însuși”, Ed. ESPLA, București, 1956

- Vianu Tudor - "Arta Actorului" în "Scrieri despre teatru", Ed. Eminescu, București, 1977
- XXX - "Arta actorului" (vol. I), Ed. Didactică și pedagogică, București
- Cojar Ion - "O poetică a artei actorului", Ed. UNITEXT, București, 1996
- Stan Sandina - "Arta vorbirii scenice", Ed. Didactica, București, 1968
- Badian Suzana - "Arta mișcării scenice", Ed. Didactică..., București, 1970
- * * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

Bibliografie facultativă

- Artaud Antonin - "Manifestele teatrului cruzimii" în "Dialogul neîntrerupt al teatrului în sec. XX" (vol. II), Ed. Biblioteca pentru toți, București, 1973
- Băleanu Andrei - "Actorul în căutarea personajului", Ed. Meridiane, București, 1971
- Brecht Bertold - "Micul organon pentru teatru" în "Scrieri despre teatru", Ed. Meridiane, București, 1971
- Brook Peter - "Spațiul gol", Ed. UNITEXT, București, 1997
- Grotowski Jerzy - "Teatru și ritual" în "Dialogul neîntrerupt al teatrului în secolul XX" (vol. II), Ed. Biblioteca pentru toți, București, 1973
- Nadin Mihai - "Reîntoarcerea la zero", Ed. Junimea, Iași, 1972
- Popovici Adriana Marina - "Lungul drum al teatrului către sine", Ed. Anima, București, 2000
- Tonitza M. și Banu G. - "Arta teatrului", Ed. Enciclopedică, București, 1975
- Viola Spolin - "Improvizație pentru teatru", U.A.T.C., București

PROGAMA PENTRU EXAMENUL DE DEFINITIVARE ȘI GRADUL DIDACTIC II ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

I - Istoria teatrului universal și românesc, estetica și teoria spectacolului

A. ISTORIA TEATRULUI ȘI ARTEI SPECTACOLULUI

- 1) Actualitatea tragediei antice grecești; Eschil, Sofocle și Euripide
- 2) Teatrul renascentist. - Teatrul în Spania ; Lope de Vega, Tirso di Molina, Calderon de la Barca - W. Shakespeare : drama istorică, comedia tragică.
- 3) Clasicismul francez: Corneille, Racine, Moliere
- 4) Teatrul italian în secolul al XVIII-lea: Goldoni, Gozzi
- 5) Teatrul german: Goethe, Schiller.
- 6) Teatrul romantic: H. von Kleist, V. Hugo, Byron, Fr. Schelling
- 7) Drama realistă; adevărul psihologic în dramaturgia lui Ibsen.
- 8) Cehov, poarta către secolul XX.
- 9) Pirandello și inovația în dramaturgia secolului XX.
- 10) Teatrul american: O'Neil
- 11) Drama engleză în prima jumătate a secolului al XX-lea: G. B. Shaw.
- 12) Strindberg, precursor al expresionismului
- 13) Teatrul contemporan: - american (A. Miller, T. Williams)
- furiosii englezi: (Osborn)
- existentialismul francez (Camus, Sartre)
- teatrul absurdului : E. Ionescu
- 14) Tendințe noi în spectacolul contemporan : (Grotovsky, Brecht).

B. ISTORIA TEATRULUI ROMÂNESC

1) Geneza teatrului românesc modern ;

Practici magice, ritualice, de ceremonial cu caracter de spectacol; forme vechi de artă teatrală la curțile domnești feudale; teatrul folcloric și teatrul popular ludic și religios; varietatea măștilor populare și evoluția lor de la sacru la profan.

2) Momente reprezentative ale organizării vieții teatrale românești în secolul al XVIII-lea.

Primele spectacole în limba română; primele școli de teatru; Conservatoarele Filarmonice - Dramatice din Iași și București.

3) Evoluția dramaturgiei românești în secolul al XIX-lea.

- De la primii dramaturgi la clasicii literaturii noastre: V. Alecsandri, și actualitatea creației sale

- B. P. Hasdeu, creatorul dramei istorice nationale
- M. Eminescu: valoarea proiectelor dramatice
- I. L. Caragiale: "cel mai mare creator de tipuri din intreaga noastra literatura"

4) Mari actori ai perioadei:

-M. Millo, M. Pascally, A. Romanescu, C. I. Nottara.

5) Directii reprezentative ale dezvoltarii dramaturgiei romanesti in primele doua decenii ale secolului XX.

-dramele istorice ale lui Al. Davila, B. Delavrancea; reverberatii patriotice.

6) Cadrul vietii teatrale in perioada interbelica; Arta interpretativa: mari actori si regizori.

-Teatrele nationale; teatrele si companiile particulare si importanta lor; directori de teatre, actori si regizori ai perioadei

7) Tendinte si directii ale dramaturgiei interbelice:

- Comedia lirica: V.I. Popa , M. Sebastian, G. Ciprian.
- Comedia satirica: T. Musatescu, Al. Kiritescu, V. Eftimiu.
- Comedia tragica: G. M. Zamfirescu
- Drama de idei: Camil Petrescu si originalitatea creatiei sale.
- Teatrul poetic: L. Blaga; dimensiunea poetico-filozofica a operei sale.

8) Dimensiunile teatrului contemporan.

Etape semnificative in miscarea teatrala;

- Dramaturgi reprezentativi: H. Lovinescu, M. Sorescu, T. Mazilu, D.R. Popescu, P. Everac, si I. Baiesu, T. Popescu , D. Solomon, I Naghiu.
- Noi modalitati de expresie in arta actorului si regizorului contemporan
- Recunoasterea internationala a valorii teatrului romanesc.

C.ESTETICA SI TEORIA ARTEI SPECTACOLULUI.

- 1) Triada actului spectacular: creatie, interpretare, receptare.
- 2) Arta spectacolului: sinteza a teatrului.
- 3) Directii si tendinte in arta spectacolului contemporan (in lume si in Romania.)
- 4) Coexistenta artelor in spectacolul contemporan.

I B L I O G R A F I E :

- 1) * * * - Istoria teatrelor in Romania- ed. Academiei, vol I-III
- 2) Berlogea, Ileana- Istoria teatrului universal-vol I -antichitate, ev mediu, renastere - ed. Didactica si pedagogica, 1981
- 3) Berlogea, Ileana - Teatrul si societatea contemporana - Ed. Meridiane, 1985
- 4) Berlogea, I, Cucu. S., Nicoara. N - Istoria teatrului universal, vol II, Clasicism, romantism, realism - Ed. Didactica si pedagogica, 1982
- 5) Bradatean, Virgil - Istoria literaturii dramatice si a artei spectacolului - Vol I-

- III, ed. Meridiane, 1971
- 6) Cristea, Mircea - Teatrul experimental contemporan - Ed. didactica si pedagogica- 1991
  - 7) Opresc u, Dan - Etic-estetic in gandirea romanesca - Ed. Minerva, 1984
  - 8) Tonitza, Mihaela. Banu Gerge - Arta teatrului - Ed. Enciclopedica, 1975
  - 9) Vasiliu, Mihai - Istoria teatrului romanesc, Ed. didactica si pedagogica, 1995
- * * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

Bibliografie suplimentara:

- 1) Bruck, P. - "Spatiul gol ", Ed. Unitext, 1998
- 2) Grotovski, G - "Teatrul sarac", Ed. Unitext, 1998
- 3) Masek, V. E. - "Arta de a fi spectator", Ed. Meridiane, 1979
- 4) Munro, Th, "Artele si relatiile dintre ele" - Ed. Meridiane, vol I-II, 1981.

PROGRAMA
pentru examenul de definitivat, gradele II și I la specializarea
“Arta actorului mânuitor de marionete”

Pentru profesori absolvenți ai UTF,
- specializarea “Arta actorului mânuitor de marionete”

Marioneta este păpușa de teatru animată de mânuitorul său în scena specifică - locul realizării imposibilului. Premergătoare acesteia, în viața copiilor mici își fac loc jucăriile de serie; păpuși, animăluțe, mașinuțe, etc. Completate cu personaje din poveștile oamenilor mari, toate acestea devenind primii prieteni ai copilăriei la joacă - activitatea cea mai firească a copiilor mici. Neîntrecați în lumea imaginației, ei exprimă toate dorințele, transformându-i în prieteni neobosiți, mereu gata să intre în joc, să dialogheze, să primească și să facă destăinuirii, să rămână tăcuți sub pat sau în ligheanul cu apă unde au fost aruncați, pedepsiți să răspundă numai ceea ce dorește copilul.

În munca de educare a copiilor preșcolari, etapă în care sfaturile date de mături (consult medical, spălare a dinților etc.) răspunsul este “nu”, marioneta actor apare ca un sprijin de netăgăduit.

Apropiată ca mărime și aspect de păpușa jucărie, ea este acceptată imediat în spectacolul de teatru, veselia ce o degajă și sfidarea pericolelor realizând imposibilul, impresionează puternic, mai ales când invită la joacă, antrenându-i în acțiunea spectacolului., copiii răspund veseli în cor, creându-se atmosferă de bună dispoziție.

Atins acest moment de încredere reciprocă, a sosit momentul să se transmită mesajul pedagogic, care trebuie să nu fie simțit, hazul și veselia neîntrerupându-se. Maturii urmărind atent influența păpușii asupra copilului, au luat hotărârea să aducă marioneta în teatrul cult, stabilindu-i un sediu, limbajul să se cizeleze de către scriitori, pușile și decorurile să fie efectuate de profesioniști, mânuirea și vocea (de la tremurături, bastonade și exclamații triviale) să găsească calea stilizării, esențializării proprii marionetei și cel mai important - teatrul cu marionete să se adreseze cu preponderență copiilor. Aceste hotărâri au fost formulate la Praga, 20 mai 1929, când s-a înființat Uniunea Internațională a Marionetiștilor.

Reunind o seamă de studii personale, apelând la importante probleme specifice, planul oferă o sinteză a materialului de predat, într-o formă didactică prin care transmiterea și receptarea cunoștințelor programate să devină plăcute, neobositoare.

ARTA ACTORULUI MÂNUIȚOR DE PĂPUȘI ȘI MARIONETE

A. Elemente de antropologie teatrală – specificul artei teatrale păpușărești

1. Omul și arta; originile artei teatrale păpușărești.
2. Relația dintre artă și joc.
3. Apariția măștii. Rolul măștii în procesul de dezvoltare a artei păpușărești.
4. Sincretismul artei de animație; legătura teatrului de păpuși cu celelalte arte (literatură-muzică-artă plastică-dans).
5. Limbajul specific al teatrului de păpuși și marionete: mijloacele caracteristice ale exprimării scenice.
6. Legătura specială a teatrului de păpuși cu arta plastică; drumul parcurs de la sculpturile miniaturale la invenția păpușii actor.
7. Condiția umană în viziunea artei teatrale păpușărești; Păpușile și relația dintre om și natură.
8. Temele și ideile fundamentale care au stat de-a lungul timpului la baza scenariilor destinate teatrului de păpuși și marionete; Universul mitologic și lumea teatrului de păpuși.
9. Actul de creație păpușăresc – determinate psiho-socio-culturale; condiția creatorului păpușar, relația teatru-public.
10. Societatea contemporană și perspectivele teatrului de păpuși.

Bibliografie

- Leakey, R. - Originea omului, Ed. Humanitas, 1995
Stratone, N. - Antropologia filosofică, Ed. Bucovina, 1995
Drâmba, O. - Istoria culturii și civilizației, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1987
Ghețescu, Gh. – Antropologia artistică, E.D.P., 1981
Huizinga, J. – Homo Iudens, Ed. Univers, 1977
Rusu, L. – Eseu despre creația artistică, Ed. științifică și Enciclopedică, 1989
Berdiaev, N. – Sensul creației, Humanitas, 1992
Lipps, Th. – Psihologia frumosului și a artei, Ed. Meridiane, 1987
* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

B. Probleme de istoria și estetica spectacolului de păpuși și marionete

1. Etape distincte ale afirmării spectacolului de păpuși și marionete (Europa, Orient).
2. Apariția și evoluția teatrului de păpuși din România.
3. Probleme de estetică ale spectacolului de păpuși și marionete

4. Diversitatea stilistică a spectacolului păpușăresc de-a lungul timpurilor.

Bibliografie

Mărgineanu, I. – Istoria teatrului de păpuși și marionete, Biblioteca U.T.F., București și Iași

Pandolfi, V. – Istoria teatrului, Ed. Meridiane, 1971

Constantinescu, I. – Ludwig Tieck – Heinrich von Kleist despre teatrul de marionete, Ed. Junimea, 1977

Gaston, B. – Viața artelor teatrale de la începuturi până în zilele noastre, Ed. Meridiane, 1969

Burada, T. – Istoria teatrului din Moldova

Gâțză, L. – Teatrul de păpuși în România, Ed. Meridiane, 1965

Rădulescu, M. – Stilistica spectacolului, Ed. Junimea, 1985

Petrescu, C. – Modalitatea estetică a teatrului, Ed. Enciclopedică, 1971

Chesnais, J. – Histoire generale des marionnetes , Biblioteca U.T.F., Iași

Vianu, T. – Estetica

* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

C. Forme și tehnici de construcție a păpușilor; treptele de inițiere în arta mânăuirii păpușilor și marionetelor

1. Tipuri clasice de păpuși și marionete

- Marioneta antică
- Păpușa cu tijă
- Păpușa pe mână (Bobabo)
- Păpușa (Mână cu bilă)
- Păpușa tip Wayang
- Păpușa combinată
- Păpușa muppets
- Păpușa tip – Bunraku
- Marioneta cu fire scurte
- Marioneta cu fire lungi
- Păpușa pentru spectacolului de umbre

2. Treptele de inițiere în arta mânăuirii păpușilor:

- Concepția asupra personajului păpușă
- Viziunea plastică și de construcție a păpușii
- Modalități de însuflețire a personajului creat (mișcarea capului, a trupului, gestică păpușii)
- Cunoașterea și însușirea regulilor de mișcare a păpușilor

Bibliografie:

- Niculescu, M. – Păpușa în scenă (“Cluburi” nr. 2/1970
Grant, B. – Mișcările, gestică și mimica personajului, E.D.P., București, 1977
Badien, S. – Expresia și improvizația scenică, Biblioteca U.T.F. Iași
Das Grosse Puppen Bouch –Ed. Leipzig, 1977
Die Welt des Puppenspiel – Berlin, 1989
Figur und spiel in Pupantheater de Welt – Berlin, 1980
Puppentheater International – Berlin, 1980
* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicat
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

D Metodica predării (inițiere în arta Teatrului de păpuși)

1. Despre conceptul de metodică în învățământ – specificitatea obiectului de studiu și opțiunea privind sistemul metodic de predare.
2. Alcătuirea programei analitice; biectivele disciplinei în modalitățile de predare și tematica lucrărilor practice de atelier.
3. Conținutul lecțiilor – criteriile de organizare și pregătire a unor anumite etape de studiu, în raport cu particularitățile disciplinei și în raport cu particularitățile de vârstă ale elevilor.
4. Metodele de comunicare a profesorului cu elevii în prima etapă de contact (primul trimestru de studiu).
5. Metodele moderne de predare-învățare (predare și învățare în echipă, experimentul, asaltul de idei, studiul de caz, exercițiul, demonstrația video, demonstrația intuitivă, efectuarea de lucrări practice în atelier, conversația, dezbateră etc.).
6. Metodele de evaluare a cunoștințelor elevilor; diversitatea modalităților de evaluare.
7. Modalități de organizare a unor mici formații artistice de teatru. Metodica alcătuirii unui repertoriu adecvat.
8. Necesitatea pregătirii continue a profesorului în domeniul teoretic și practic legat de specializarea sa.

Bibliografie

- Bontaș, I. – Pedagogie, Ed. All, București, 1994
Cucaș, C. – Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1998
Cosmovici, A.; Iacob, L. – Psihologia școlară, Ed. Polirom, Iași, 1998
Pavlecu, V.. – Metamorfozele lumii interioare, Ed. Junimea, 1976
Landau, E. – Psihologia creativității, Ed. Meridiane, București, 1985

Dascălu, A. – Educația plastică în ciclul primar, Ed. Spiru Haret, București, 1996

Pavel, V. – Educația plastică, manual pentru clasele V - VIII, E.D.P., București, 1997.

* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicare în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

E. Prezentarea unui recital de artă păpușărească în vederea susținerii probei practice de specialitate

1. Drumul parcurs de păpușar de la idee (de la textul dramatic) la imaginea scenică.
2. Lumea unui personaj în teatrul de păpuși și marionete.
3. Candidații vor prezenta un microrecital (15 – 20 de minute) cuprinzând o secvență scenică păpușărească pe un scenariu alcătuit de ei, cu o trimitere sigură la o categorie de public cu o vârstă bine definită. Modalitățile de expresie scenică pot fi diverse și rămân la alegerea candidaților.

Bibliografie

Speranski, E. – Actorul teatrului de păpuși, Casa Creației Populare, București, 1970

Popov, Al. – Unitatea artistică a spectatorului, Ed. Meridiane, București, 1964

Popescu, O. – Teatrul și bucuria comunicării, Ed. Eminescu, 1990

* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicare în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

Candidații pot consulta și alte bibliografii.

SPECIALITATEA DANS CLASIC

TEME PENTRU EXAMENUL DE DEFINITIVAT

I. ISTORIA BALETULUI

1. Dansul în Antichitate
  - 1.1. Dansul ritual și ceremonial în Grecia antică.
  - 1.2. Dansul în Roma antică, Forme de manifestare.
2. De la divertismentele dansante la opera de balet
  - 2.1. „Ballet conique de la reine”.
  - 2.2. Comedia – balet. Tragedia – balet.
3. Nașterea și fundamentarea baletului
  - 3.1. Prima academie de dans – Franța lui Ludovich al XIV-lea.
  - 3.2. Novene – „Scrisori despre dans și balet”
  - 3.3. Principiile fundamentale
4. Baletul în epoca romantică
  - 4.1. Caracteristicile baletului romantic.
  - 4.2. Structura muzical-literar-coregrafică a spectacolului de balet în Romantism.
5. „Baleturile ruse” – revoluționarea concepției spectacologice a spectatorului de balet
  - 5.1. „Stagiunile ruse” ale lui Diaghilev.
  - 5.2. Relațiile compozitor-coregraf-dansator-scenograf în viziunea lui Petipa, Fokin, B. Nijinska, V. Nijinska.
  - 5.3. Serge Lifar – noua estetică a coregrafiei.
6. Precursorii modernismului
  - 6.1. Inovațiile scenice și ale limbajului coregrafic. Coregrafi reprezentativi.
7. Expresionismul german
  - 7.1. Baletul fără muzică și gestul simbolic.
  - 7.2. Rudolf van Laban – Teoretician și precursor al dansului contemporan.
8. Baletul contemporan
  - 8.1. De la Isadora Duncan și Ruth St. Denis la Martha Graham și Merce Cunningham.
  - 8.2. Grete Palucca – “Tanztheater”. Actualitatea demesului său coregrafic.
  - 8.3. Reactualizarea baletului alb. Balanchine – “dansul de dragul dansului”.
  - 8.4. Spectacolul coregrafic – Teatru total. Maurice Béjart.
  - 8.5. Caracteristicile coregrafiei contemporane. Reprezentanți.
9. Baletul în România
  - 9.1. Opera română – sistemul instituțional al spectacolului coregrafic.
  - 9.2. Repertoriul contemporan – între virtualitate și realitate.
  - 9.3. Învățământul coregrafic românesc – tradiție, actualitate, perspective.

II. METODICA PREDĂRII DANSULUI CLASIC

1. Metode de dezvoltare a aptitudinilor fizice ale elevilor în primul an de studiu al dansului clasic.
2. Plasamentul corporal și amplasarea în spații specifice dansului clasic.
3. Tipuri de lecții în predarea dansului clasic.
4. Modalități de combinare a elementelor fundamentale ale tehnicii dansului clasic pentru dezvoltarea memoriei mișcărilor.
5. (a) Rolul disciplinelor complementare în stimularea creativității elevilor în primii trei ani de studiu în liceele de coregrafie.
(b) Rolul interdisciplinarității în stimularea creativității elevilor în școlile populare de ară și/sau cluburile copiilor.
6. Structura lecției de antrenament în dansul clasic.
7. Rolul exercițiilor de la bară în însușirea tehnicii dansului clasic.
8. “Adagio” – parte componentă a lecției de dans clasic.
9. Rolul exercițiilor “Allegro” în construcția lecției de studiu a dansului clasic.
10. Forme de turaj și pregătirea lor.
11. Importanța “plié”- ului în studiul dansului clasic.
12. “Battement tendu” – rolul și formele sale de dezvoltare.

SPECIALITATEA DANS CLASIC TEME PENTRU EXAMENUL DE GRADUL II

VI. ISTORIA BALETULUI

N.B. – Aceleași teme care au fost propuse pentru examenul de Definitivat.

II. METODICA PREDĂRII DANSULUI CLASIC

1. Dezvoltarea “Adagio” – ului pe parcursul anilor de studiu.
  - 1.1. Elemente componente.
  - 1.2. Dinamica în Adagio
  - 1.3. Coordonarea și expresivitatea mișcărilor
2. Formele de “Ports de bras” și rolul în dezvoltarea expresivității scenice și a plasticității corporale.
3. Grupa “Allegro” – tehnica execuției și metodică predării tuturor tipurilor de sărituri.
  - 3.1. Analiza tehnică, ritmică și stilistică a săriturilor mici
  - 3.2. Analiza tehnică, ritmică și stilistică a săriturilor mari
4. Rolul și funcționalitatea pașilor de lăgătură în studiul dansului clasic
5. Grupa “Battements” – elemente fundamentale ale dansului clasic.

- 5.1. Metode specifice de predare pe an de studiu
6. “Entrechats” – procedee preliminare și metode de predare a bătărilor în cadrul lecției de dans clasic.
  - 6.1. Procedeeul “battu”
  - 6.2. Entrechats.
7. Rolul elementelor de vizualitate în studiul dansului clasic.
  - clasa de băieți
  - clasa de fete
8. “Pirouettes” și “Grands tours” - Tehnica de execuție și metodică predării lor în timp.
  - 8.1. Preparațiile. Metode de pregătire a turației.
  - 8.2. Turația mică – en dehars și eu dedans.
  - 8.3. Turația mare – en dehors și eu dedans.
  - 8.4. Turația pe diagonală și masaj.
  - 8.5. Elemente de virtuozitate.
9. Exercițiile pe “Pointes” – rolul și funcționalitatea lor în studiul dansului clasic
  - 9.1. Procedee tehnice de ridicare pe “pointes”
  - 9.2. Locul și rolul exercițiilor de “pointes” în lecția de dans clasic.
  - 9.3. Tentația pe “pointes”
  - 9.4. Elemente de virtuozitate
  - 9.5. Studiul unor fragmente și variații din baletele clasice, adaptate nivelului tehnic și interpretativ al elevilor și în conformitate cu programa școlară.
10. Relația muzică – mișcare în studiul dansului clasic.
  - 10.1. Configurația ritmică – paradigmă a caracterului mișcării de dans.
  - 10.2. Accentul muzical și accentul mișcării.
  - 10.3. Expresia muzicală și expresia coregrafică.
11. Metodele de evaluare specifice disciplinei “dans clasic”.

Bibliografie

1. Ducan, Isadora, *Viața mea*, Ed. Editex, București, 1993
2. Razan, Fernand, *Dictionnaire du Ballet Moderne*, SPADEM, Paris, 1957
3. Lifar, Serge, *Le Manifeste du Choraphe*, Paris, 1935
4. Negry, Gabriel, *Codex Choreic. Sinteze coregrafice comentate*, Ed. Little Star Impex, 1996.
5. Hoverre, Jean-Georges, *Scrisori despre dans și balet*, Ed. Muzicală, București, 1967
6. Tarașov, N.I. și alții, *Metoda antrenamentului clasic*, Ed. de stat “Arta”, 1940.

7. Toader, Nicoleta, *Caracteristicile coregrafiei românești contemporane*, Bibliografia Liceului de coregrafie, Cluj.
8. Urseanu, Tilde, *Istoria baletului*, Ed. Muzicală, 1967
9. Valery, Paul, *Degas. Dans. Desen*, Ed. Meridiane, 1968
10. Vatașianu, V., *Istoria artei europene*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967.

* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicare în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.

SPECIALIZAREA – DANS DE CARACTER

I. TEME PENTRU EXAMENUL DE DEFINITIVAT

Pentru profesorii absolvenți ai învățământului superior
Temele pentru istoria baletului sunt comune cu cele de la specializarea dans clasic.

1. Apariția dansului de caracter în contextul repertoriului coregrafic al secolului XX.
2. Diferențe și similitudini între dansul unghuresc, scenic și cel popular.
3. Specificitatea dansului de mazurcă comparativ cu cel cracoviac.
4. Rolul dansului de caracter în dezvoltarea personalității elevului.
5. Structura compozițională a unei ore de dans de caracter comparativ cu cea de dans clasic.
6. Specificitatea dansului italian în corelație cu proveniența și sensul etimologic al cuvântului “tarantella”.
7. Factori determinanți în formarea și evoluția dansului spaniol.
8. Strategii de predare a dansului de caracter.

II. TEME PENTRU EXAMENUL DE GRADUL II DIDACTIC

Temele pentru istoria baletului sunt comune cu cele de la specializarea dans clasic.

1. Dansul de caracter, modalitate de stimulare a procesului instructiv-educativ în direcția interdisciplinarității.
2. Principiul interdependenței între cunoașterea rațională și cunoașterea senzorială, percepută la nivelul dansului de caracter.
3. Rolul creativității pedagogice în structurarea unei ore de dans de caracter.

4. Studiul comparativ al elementului de pas de basque în dansurile: unguresc, spaniol și de mazurca.
5. Rolul stilisticii și tipologiei dansului spaniol în formarea și dezvoltarea artistică a elevului.
6. Dansul folcloric românesc între evoluție și involuție.
7. Procedee psihopedagogice de predare a dansului de caracter.
8. Valențele emoțional-estetice ale dansului de caracter în cadrul procesului educativ-formativ al elevului.

Bibliografie

Bernea, E. – Spațiu, timp, cauzalitate la poporul român.

Cristea, S. – Pedagogie

Cucos, C. – Pedagogie

Mașek, E. – Mărturia artei.

* * * - Alte cursuri, prelegeri și studii de specialitate multiplicare
în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă.